Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ● 12 март 1970 йил, пайшанба ◆ № 59 (14.525). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

МИНГИНЧИ АГРЕГАТ

«Ташсельмаш» заводининг бош конвейеридан йил бошидан буён мингта пахта териш машинаси чиқарилди. Бу тўрт қаторли терим агрегатлари мавсумда юз минг теримчининг ишини бажаради.

Юбилей йилида «Ўзбекистон» пахта териш машинасининг биринчисини кекса ишчи Виктор Лисицин чиқарган эди. Мингинчи машинани маҳоратда устозларидан сира қолишмаётган коммунист Владимир Богодухов бошлиқ ёшлар сменаси чиқарди.

Беш йилликнинг якунловчи йилида завод пахтакорларга икки қаторли машиналарга айлантириб ҳисоблаганда ўн мингта пахта териш машинаси етказиб беради. Янги машиналар конструкциясига янгилик киритилди. У ҳам бўлса, механик-ҳайдовчилар меҳнатини кўп жиҳатдан енгиллаштирувчи гидроруладир.

ЧОРВАДОРЛАР ҒАЛАБАСИ

Москва район чорвадорлари доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига мусобақага қўшилиб, давлатга гўшт сотиш ярим йиллик планини бажардилар. Тайёрлов пунктларига 460 тоннадан зиёд гўшт топширилди.

Райондаги «Правда Востока» колхози гўшт тайёрлаш йиллик планини, «Ленинизм», «Шарқ юлдузи», «Партия XXII съезди» ва Охунбобоев номли колхозлар эса ярим йиллик планни бажариб, эришилган муваффақиятга муносиб ҳисса қўшдилар.

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ ЗАФАРЛАР ЙИЛИ БЎЛСИН!

ЧОРВА — БОЙЛИГИМИЗ

Бухоро область Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозининг сигир соғувчиси Гулнора ҒАФФОРОВАГА хат

ҲУРМАТЛИ синглим Гулнорахон! Сиз билан Тошкентда, Санъат саройида республика қишлоқ хўжалик илғорларининг қурултойида учрашган эдик. Лекин бафуржа гаплаша олмадик. Сабаби, кун бўйи банд бўлдик — доклад тингладик, пахтакорлар, ғаллакорлар, чорвадорларнинг маърузасини эшитдик, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг 1970 йилги социалистик мажбуриятларини маъқуллаб, якдил овоз бердик.

Юбилей йили марралари белгиланди. Пахтакорларимизнинг довюраклигига қойил қолиш керак. Улар юбилей йилида она-Ватанга 4 миллион 100 минг тонна пахта етказиб берамиз дейишди.

Чорвадорларимиз ҳам юксак мажбурият олишди. 167,6 минг тонна гўшт, 400 минг тонна сут, 255 миллион дона тухум, 14.827 тонна жун! Юбилей йили марраларимиз ана шунақа! Юк оғир, манзил олис. Аммо ҳаммаси инсоннинг қўлидан келадиган ишлардир. Бундай кезда жасорат, матонат кўрсатиш, чорвадорларни янги меҳнат зафарларига илҳомлантириш бизларга ҳам фарз, ҳам қарз.

Қурултойдан қайтгач, ўтган йилнинг якунини яна бир карра ҳисоб-китоб қилиб чиқдим, ютуқларни мустаҳкамлаш, камчиликларни тугатиш, чорвадорлик касбини шарафлашга қаратилган тадбирлар белгилаб, шулар ҳақида сиз билан фикр алмашишни лозим топдим. **Бултур боқимимдаги 200 бош сигирнинг ҳар бошидан 3500 килограммдан сут олдим. Сутнинг миқдори 702 тонна бўлди. Сут таркибидаги мой ошди. Бузоқ олиш планини бажардим.**

Ҳосилни ҳар туп экин берганидек, сутни ҳам ҳар бош сигир беради. Экинларнинг серҳосили ва кам ҳосили бўлганидек, сигирларнинг ҳам сер маҳсули ва кам маҳсули бўлади. Ҳозирги вақтда кам махсулли сигирлардан олинаётган сут билан халқимиз талабини қондириб бўлмайди. Кўп сут берадиган зотдор сигирларни кўпайтиришимиз, маҳсулдорлигини муттасил ошириб боришимиз керак. Бунинг шарти — чорвачиликни илмий асосда ташкил этиш, меҳнатни янада кўпроқ машиналаштиришдан иборат.

Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари бу ишга жиддий эътибор беришлари зарур.

Деҳқончиликда ҳосилнинг онаси уруғ ҳисобланса, чорвачиликда туёқ ҳисобланади. Туёқ сони бут бўлса, маҳсулот кўпаяверади, уни бошқариб туриш чорвадорнинг қўлида. Шунинг учун ҳар бир колхоз, совхозда чорва молларни туёқ сони ҳисобига кўпайтириш планлари сўзсиз бажарилиши керак. Эҳтиёжи бор колхозлар, совхозларга наслли новвослар, ғунажинлар етказиб бериш бизлар хизмат қилаётган хўжаликлар зиммасига тушадики, буни унутмаслигимиз керак.

Наслсизлик чорвага кулфатдир. Бу ҳақда қурултойда ҳам гапирилди. **Бир бош сигирнинг бир йил қисир қолиши ўртача 4 минг литр сут, 350-400 килограмм гўшт қўлдан бой берилди, деган сўз.** Сигирлар қисир қолавергач, туёқ сонига қирон келади, халқимизнинг ризқи-насибаси камаяди. Бунга йўл қўйиб бўлмайди. Биз бутун чораларни қўллаб, илм-фанга таяниб, олимларимиз, мутахассисларимизнинг маслаҳати билан сигирларнинг қисир қолишига йўл қўймаслигимиз керак. **Ҳар 100 бош сигирдан 100 бош бузоқ оламиз! Шиоримиз ва амалий ишимиз шундай бўлиши лозим.**

Бузоқлар парваришидаги чалкашлик ҳали тугатилган эмас. Бу ишда қатъий бир фикрга келишимиз лозим. Менимча, урғочи бузоқларни туғилган кунидан бошлаб насл учун, новвосларни гўштга боқиш учун ажратиш маъқул. Озуқа, витаминлар шунга қараб берилиши керак. Қари, камсут, насл бермайдиган сигирлар шунга асосланиб алмаштириб турилиши зарур.

Ориқ сигир кўп сут беришини ҳеч ким исботлаб беролмайди, исботлаш мумкин ҳам эмас. Сигирнинг сути елинида эмас, балки емишидадир, деб жуда тўғри айтилган. Сигирлар бир хил озуқа билан боқилаверса ҳам кам сут бўлиб қолади. Шунинг учун уларни хилма-хил ўт, силос, илдизли озуқабоп экинлар билан боқиб, доим семиз ҳолда сақлайлик, ориқлашига йўл қўймайлик. Бунинг учун ҳамма хўжаликларда пахта-беда-маккажўхори-лавлаги алмашлаб экишни жорий қилиб, чорва моллар озуқа базасини мустаҳкамлайлик.

Сигирларни соғишни тўғри ташкил этиш сутни кўпайтиришнинг муҳим омили эканлиги ҳақида гапириб ўтирмасам ҳам бўлади, буни сиз яхши биласиз, синглим. Фақат шуни айтмоқчиманки, зоотехника қоидалари асосида парваришлаб, белгиланган вақтда соғиб борилган сигирлар бир йилда ўн икки ой сут бераверади, миқдори ва таркибидаги мойни ошираверади.

Кези келганда шуни ҳам айтиб ўтай. Бизнинг хўжалигимиз — тажриба намуна хўжалиги. Сигирларнинг зотини яхшилаш, соғлом бузоқлар олиш, сут таркибидаги мойни кўпайтириш, озуқа рационини белгилаш ва ўзгартириш, кам меҳнат ҳамда маблағ сарфлаб кўп, арзон ва сифатли маҳсулот олиш ва бошқа соҳаларда тажрибалар ўтказамиз, давлат имтиҳонидан муваффақиятли ўтганларини бошқа хўжаликларга тавсия қиламиз. Сўнгги йилларда республика партия ва совет ташкилотларининг ёрдами билан бу жабҳада катта ютуқларни қўлга киритдик. Бу ютуқларимизни бизга меҳмон бўлиб келиб, ўз кўзингиз билан кўрасиз, деган умиддамиз.

Юбилей йили планлари қандай бажарилаётгани ҳақида икки оғиз сўз. Боқимимдаги сигирларнинг ҳаммаси сут беряпти, соғиш агрегатлари нормал ишлаяпти, ем-хашак етарли, коллективимизнинг руҳи тетик. Шундай бўлгач, ишимиз юришаверади, албатта. **Мен боқимимдаги сигирлардан ҳар йилгидан кўпроқ сут соғиб олиб, биринчи квартал планини ошириб бажараман. Пойтахт аҳолисига ҳозиргача 150 тонна сут армуғон этдим.** Бошқа ишларим ҳам чакки эмас.

Ҳурматли синглим Гулнорахон! Қурултойда сизни социалистик мусобақа ташаббускори деб аташди. Бу сўзларни эшитиб, беҳад қувондим **ва юбилей йилида ҳар бош сигирдан 3550 килограммдан сут соғиб олиш ҳақида сиз билан мусобақа боғлашга аҳд қилдим.** Жавобингизни кутаман.

Самимий салом билан:

Анастасия ЧУДНАЯ,

Чорвачилик илмий-тадқиқот институти «Красний водопад» тажриба хўжалигининг сигир соғувчиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

АҲДИМИЗ ҚАТЪИЙ

«Красний водопад» тажриба хўжалигининг сигир соғувчиси Анастасия ЧУДНАЯГА жавоб

ҲУРМАТЛИ Анастасия опа! Менга йўллаган хатингизни ўқиб чиқдим, айтган фикрларингизнинг ҳаммасига тўла қўшиламан. Қурултойда сўзлаган нутқингизни диққат билан тингладим, қимматли маслаҳатларингизни ён дафтаримга ёзиб олдим. Сиз жуда тўғри гапларни айтдингиз. Партия ва ҳукуматимизнинг ғамхўрликлари туфайли мамлакатимизда жамоат чорвачилиги шундай тез тараққий эттириляптики, кеча одамлар ёқасини ушлаб тан берган янгилик бугун эскириб қоляпти. Шундай бўлгач, бугунгиси ҳам эртага эскириши мумкин. Бундай кезда **биз, чорвадорлар ташаббус кўрсатиб ишлашимиз, изланишимиз, янгиликлар кашф этишимиз керак. Давр, замон шуни талаб қиляпти.**

Масалан, бизнинг сут-товар фермамизни олиб кўрайлик. Илгари сигирлар кам эди, бори ҳам оз сут берарди. Сутнинг кўпайиш-озайиши билан ҳеч ким қизиқмасди.

Энди вазият ўзгариб кетди. Чорвачиликда зўр ўзгаришлар юз берди. Моллар туёғи кўпайди, зоти яхшиланди, маҳсулдорлиги ошди. Сут-товар фермаларида меҳнат илмий асосда ташкил этиляпти. Бунга мисол қилиб ўз хўжалигимизни кўрсатсак бўлади. **Илгари фермамизда яккаю ягона техника воситаси жоди бўлиб, икки азамат йигит сигирларга беда, пичан ёки маккажўхори поясини ўшанда майдалаб берар эди. Энди-чи, ем-хашак тайёрлашдан тортиб сигир соғишгача, оғилхоналарни тозалашдан сигирларни суғоришгача бўлган ишларнинг ҳаммасини механизмлар бажаряпти.**

Чорвадорлик шарафли касбга айланди. Мен сигирлардан соғиб олган сутдан ҳар куни минглаб кишилар баҳраманд бўлади, туғруқхоналардаги чақалоқлар, касалхоналардаги беморлар сут, қаймоқ истеъмол қилаётганини кўриб қувониб кетаман. Халқимизнинг миннатдорчилиги бизга берилган мукофотдир.

Мен 73 бош сигирни парваришлаб соғаман. Бултур ҳар бош сигирдан 4014 килограммдан сут олдим. Эргаш Болтаева, Моҳира Жалилова, Мўмина Зоирова каби касбдошларим ҳам сут тайёрлаш топшириқларини ошириб адо этдилар. Ирмоқлар бирлашиб дарё ҳосил қилганидек, ҳаммамизнинг меҳнатимиз якуни жамланиб, давлат планларини ошириб бажариш имкониятини беряпти. Ўтган йили колхозимиз бўйича 725 тонна сут тайёрланди, шундан 558 тоннасини давлатга сотдик, қолган қисмини колхозчиларимизга бердик, хўжалик эҳтиёжига сарфладик.

Пахтакорларимиз механизаторлар билан ҳамкорликда деҳқончилик маданиятини кўтариш, кўп, арзон пахта етиштириш учун курашяпти. Фермамиз коллективи ҳам бу муҳим ишдан четда тургани йўқ. **Хўжалик бўйича энг арзон маҳсулот етиштирамиз деган шиорни кун тартибига қўйганмиз. Фермамиз коллективининг фидокорона меҳнати туфайли ҳозирдаёқ анча ютуқларни қўлга киритдик. Бир центнер сутнинг таннархи 13 ярим сўмга тушди. Юбилей йилида яна икки ярим сўм камайтириш ниятимиз бор.**

Анастасия опа! Сиз туёқ сонини кўпайтириш керак, чиқимга йўл қўйиб бўлмайди, сигирларнинг қисир қолиши офат деб жуда тўғри гапларни айтибсиз. Афсуски, чорва молларни туёқ сони ҳисобига кўпайтириш планларини бажармаётган, кам маҳсулот олаётган хўжаликлар йўқ эмас. Бузоқламаган, сут бермайдиган сигирни ким сигир дейди? Айб сигирларда эмас, балки парваришлаб, маҳсулдорлигини ошира олмаётган айрим кишиларнинг ношудлигида! Ўшандай кишилар меҳнатдан қочади, мутахассислар билан бамаслаҳат иш тутмайди, озуқа рационини ўзгартириб турмайди, сигирларнинг мижозини ҳисобга олмайди.

Фермамизда бирор бош сигир қисир қолмайди, шундай ҳол сезилса, биз уни фавқулодда ҳодиса деб қаралаймиз ва дарҳол тегишли тадбирлар қўллаймиз. Шу сабабли сигирларимиз ёнига зотдор ғунажинлар қўшилиб сигир бўляпти. **Бултур 316 бош сигирдан 320 бош соғлом бузоқ, 65 бош қари, туғишдан қолган сигирни бўрдоқичилик базасига топшириб, ўрнима-ўрин 65 бош ғунажин олдик.** Шуни айтиш кераки, қари сигирларнинг сути билан ғунажинларнинг сути тенг келаверади.

Биздан кўпинча сут етиштиришни кўпайтиришдаги тажрибаларингизни сўзлаб беринг деб илтимос қилишади, фермамизга иш тажрибамизни ўрганиш учун қўшни колхозлар, бошқа районлар, ҳатто областлардан касбдошларимиз келиб туради. Биз уларга айтамиз: иссиқ молхоналар қуринг, бузоқхоналар бунёд этинг, қишда сигирларни ўша жойларда сақлайсиз деймиз. Ёзлик бостирмаларни кўпайтиринг, бир жойда диққи нафас бўлиб тураверган сигирдан кўп сут кутиб бўлмайди деймиз. Энг муҳими—беда, маккажўхори майдонларини кенгайтиринг, ҳосилдорлигини оширинг, силосни кўпайтиринг, сигирларга хоҳлаганча ем-хашак беринг, шунда маҳсулдорлиги кўтарилади, деймиз. Биз ҳар йили пландаги 3 минг тонна ўрнига 4200-4300 тонна маккажўхори силоси бостирамиз, минг тонна атрофида гулли беда ғарамлаб оламиз, қишгача сигирларни кўкпоя билан боқамиз. Шуни унутмаслик керакки, сийланган сигир сутини кўпайтираверади.

Мен яна бир муҳим масалага тўхталмоқчиман. Колхоз, совхозларда сигирлар сони кўпайтиріляпти, бундан кейин ҳам социалистик мажбуриятда таъкидланганидек, шу йўлдан борилади. Аммо хизмати эл-юртга манзур бўлган кекса сигир соғувчиларимиз пенсияга чиқиб кетяпти ёки қонуний дам олишга чиқиш олдида турибди. Ёшлардан сут-товар фермаларида ишлаш учун жуда кам киши келяпти. **Менимча, комсомол ташкилотлари комсомол-ёшлардан кўпчилигини фермаларга ишга юбориши лозим. Устоз сигир соғувчилар эса ўз касбини шогирдларига ўргатиб бўлиб пенсияга чиқсалар яхши бўлур эди.**

1970 йил — доҳиймиз Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги ва беш йиллик план якунланадиган юбилей йилидир. Пахтакор, ғаллакор, пиллакор, чорвадор — хуллас, ҳамма касб эгалари ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажариб, ғалаба рапортига имзо чекишлари лозим. Бу умумхалқ курашида биз чорвадорлар байроқдор бўлишимиз керак.

Ҳурматли Анастасия опа! Сиз юбилей йилида ҳар бош сигирдан 3550 килограммдан сут соғиб оламан, деб мени мусобақага чақирибсиз, чақириғингизни чин юракдан қабул қиламан ва бу йил ҳар бош сигирдан 4500 килограммдан сут соғиб олишга сўз бераман.

Гулнора ҒАФФОРОВА,

Бухоро область Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозининг сигир соғувчиси

КЕЛИНГ, МУСОБАҚАЛАШАЙЛИК

ДЕҲҚОНЛАР АНЖУМАНИ

● **ТЕРМИЗ.** («Совет Ўзбекистони мухбиридан). Бу ерда Сурхондарё область қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди.

Кенгаш қатнашчилари 1969 қишлоқ хўжалик йилининг якунлари ва 1970 йил вазифалари ҳақидаги масалани атрофлича муҳокама қилдилар. Кун тартибидаги масала юзасидан обком секретари Р. Эргашев доклад қилди.

1970 йил учун социалистик мажбуриятлар бир овоздан қабул қилинди. Область қишлоқ хўжалик ходимлари беш йилликнинг сўнгги йилида 350 минг тонна пахта, шу жумладан 77 минг тонна ингичка толали пахта, 85 минг тонна дон, шу жумладан 10 минг тонна шоли, йил охирига бориб қорамоллар сонини 97 минг бошга, шу жумладан сигирларни 27,3 минг бошга, қўй-эчкиларни 590 минг бошга, йирик паррандаларни 300 минг бошга етказиш ҳамда қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларини ҳам интенсив ривожлантириш мажбуриятини олдилар.

● **САМАРҚАНД,** («Совет Ўзбекистони мухбиридан). Опера ва балет театри биносида Самарқанд область қишлоқ хўжалик илғорларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш қатнашчилари ўтган хўжалик йилининг якунлари ва бу йил пахтадан ҳамда қишлоқ хўжалигининг бошқа экинларидан юқори ҳосил етиштириш, чорва маҳсулотларини кўпайтириш ҳақида меҳнаткашлар депутатлари Самарқанд область Совети ижроия комитетининг раиси С. Ҳамроқуловнинг докладини эшитдилар ва муҳокама қилдилар.

Мусобақадош Бухоро область пахтакорларининг вакили — область ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари С. Ғаниев сўзга чиқиб, қурултой қатнашчиларини табриклади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретари ўртоқ Р. Нишонов кенгашда қатнашди ва нутқ сўзлади.

● **ХОРАЗМ,** («Совет Ўзбекистони» мухбири). Область қишлоқ меҳнаткашларининг кўп сонли вакиллари Ҳазорасп районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Нариманов номли колхоз маданият саройига тўпландилар. Бу ерда қишлоқ хўжалик илғорларининг кенгаши бўлди.

Ўтган хўжалик йилининг якунлари ва юбилей йили режалари тўғрисида область ижроия комитети раисининг ўринбосари О. Йўлдошев доклад қилди. Докладни муҳокама қилишда қатнашган нотиқлар якунларни иқтисодий жиҳатдан чуқур таҳлил қилиб, асосий эътиборни конкрет вазифаларга қаратдилар.

● **ҚҚАССР ва Туркманистон ССР Тошовуз группа районлари ўзаро социалистик мусобақани давом эттиришга қарор қилдилар. ҚҚАССР Олий Совети Президиумининг раиси Д. Ешимбетов Автоном Республика меҳнаткашлари номидан мусобақа шартларини қабул қилди. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раиси Р. Қурбонов кенгаш ишида қатнашди ва нутқ сўзлади.**

● **ҚАРШИ.** (ЎзТАГ). Бу ерда Қашқадарё область қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг кенгаши бўлди. Қашқадарё область ижроия комитетининг раиси И. Жалилов пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш тўғрисида доклад қилди.

Кенгашда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш юзасидан Ленин юбилейи йили учун социалистик мажбуриятлар қабул қилинди.

Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов нутқ сўзлади.

● **АНДИЖОН.** («Совет Ўзбекистони мухбири). Область пахтакорларининг кенгаши бўлиб ўтди. Унда мусобақадош Фарғона, Наманган ва қардош Қирғизистон ССРнинг Уш области пахтакорларининг вакиллари ҳам қатнашдилар.

Кенгаш қатнашчилари область ижроия комитетининг раиси П. Қаюмовнинг ўтган хўжалик йили якунлари ва 1970 йил вазифалари тўғрисидаги докладини тингладилар ва муҳокама қилдилар. Докладчи ва музокарада сўзга чиққан нотиқлар пахтачиликни ривожлантириш соҳасида юз берган ташвишли аҳволнинг сабабларини кўрсатдилар.

Кенгаш охирида 1970 йил учун социалистик мажбуриятлар қабул қилинди. Мажбуриятда андижонликлар бу йил 500 минг тонналик маррани эгаллаш учун курашажаклари қайд қилинди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ, ВЦСПС ВА ВЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ХАТИ МУҲОКАМАДА

ДАРОМАД МАНБАИ

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш» тўғрисидаги хати Фориш район чорвадорлари томонидан қизғин маъқулланмоқда, ферма ва бўлимларда, хўжаликларда резерв ва имкониятлардан оқилона фойдаланиш туфайли даромад манбаини ошириш йўллари ишга солинмоқда.

Фан ютуқлари ва илғорлар тажрибасини амалда кенг қўллай билиш, фойдаланилмаётган резервларни ишга солиш даромад манбаи ҳисобланади. «Қизилқум» ва «Фориш» совхози коллективлари бу борада муҳим ишларни амалга оширмоқдалар.

Қизилқумликлар ўтган йили ҳар юз совлиқдан 148 тадан қўзи олишди. Қишловни бечиқим ўтказишди. Маҳсулот сифати яхшиланди. Натижада даромад пландаги 534 минг сўм ўрнига 728 минг сўмга етди. Биргина жуннинг сифати яхшиланиши ва таннархнинг камайиши туфайли 1 центнер жун 32 сўмга арзонлашди. Жун қирқиш ва пресслаш механизациялаштирилганлиги ҳам бунга катта таъсир кўрсатди. Шунингдек, қўзи сўйиш, қоракўл териларни дастлабки ишлаш самарадорлиги ошди. Бунда ишчи кучи камайди, қоракўл териларнинг юқори сортлиги 0,6 процент оширилди.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Алпиқор Абдураимов бошқараётган ферма коллективи тежамкорликда катта муваффақиятларга эришмоқда. Область Совети депутати Равшаной Раҳимжонова, Ленин ордени кавалери Тош Тулешов, республикада хизмат кўрсатган чорвадор Нуркеш Бойсеитов каби чўпонлар отарида кам ҳаражат қилиш йўли билан маҳсулот мўл-кўллигига эришилмоқда. Улар молларни яйловда боқиш эвазига кўплаб ем-хашакни тежаб қолишяпти.

Кам харажат ва кўп фойда олишда «Фориш» совхози чорвадорларининг ютуқлари мақтовга лойиқ. Хўжаликда «Фориш сури» етиштирилди. Ҳозир «Қаҳрабо сури» устида иш олиб борилмоқда. Бу хўжаликка катта даромад келтирмоқда. Масалан, ўтган йилда етиштирилган қоракўл терилар қиймати 1968 йилдагига нисбатан 3 сўм 20 тийинга кўпайди.

Ҳар иккала хўжаликда тежамкорлик резерви имкониятларидан тўлиқ фойдаланилади. Ем-хашакни майдалаш, айниқса исрофгарчиликка барҳам беради. Шунинг учун ҳам озуқа базасида хашак майдалаш агрегати мунтазам ишлаб туради. Қизилқумликлар қишловга 4400 тонна хашак, 866 тонна арпа тайёрлашганди. Тежаб терғаб фойдаланиш оқибатида озуқанинг 60 процентини сақлаб қолинди.

Айни пайтда район хўжаликларида қўзилатиш мавсуми бошланяпти. Чорвадорлар қўзи олиш ва тайёрланадиган қоракўл териларининг сифатли бўлиши учун курашмоқдалар. Бунинг учун қўзиларни сўйиш ва қоракўл териларга ишлов бериш техника кучи билан бажарилади. Бу тери сифатининг янада ошишига имкон беради. Харажатни эса камайтиради. Шунинг учун ҳам бу хўжаликлар қоракўлчиликдан ҳар йили кўплаб даромад олмоқдалар.

М. ИКРОМОВ,

«Совет Ўзбекистони» мухбирлар постининг бошлиғи.

РАЪНО Турсунова Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ҳузуридаги химия институтининг гликозидлар кимёси лабораториясида ишлаб келмоқда. У кимё соҳасида яратилган янгиликларни лабораторияда текшириш ва анализ қилишда яхши натижаларни қўлга киритаётир. Суратда: Раъно Турсунова иш устида. И. Глауберзон фотоси.

СЎНГГИ СОАТДА

ПРОЛЕТАР ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИ ТЎҒРИСИДАГИ АСАРЛАР КЎРГАЗМАСИ

◎ **10 МАРТДА СССР Министрлар Совети ҳузуридаги матбуот комитетида «Ленин ва пролетар интернационализми» кўргазмаси очилди. Стендларда марказий ва республика нашриётлари томонидан кейинги йилларда босиб чиқарилган китоблар бор.**

ЧЕТ ЭЛЛИК МЕҲМОНЛАР «ДВИНА» МАШҚЛАРИГА КЕЛДИЛАР

«ДВИНА» машқлари ўтказилаётган районга совет жангчилари ҳузурига уларнинг қуролдош дўстлари — Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар бирлашган қуролли кучлари штабларининг намояндалари ва шу мамлакатларнинг ҳарбий атташелари меҳмон бўлиб келдилар. 10 мартда улар «Шимолликлар» ва «Жанубликлар» қўшинларининг ҳаракатларини кузатиб турдилар.

СССР мудофаа министрининг шахсий меҳмони афғон армиясининг полковниги афғон армияси марказий корпусининг командири Сардор Абдували ҳам машқлар бўлаётган районга келди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОБЛАСТЛАРИДА БЕДА ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА

1970 йил 11 мартга бўлган **МАЪЛУМОТ**

(гектар ҳисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — беда экиш плани, учинчи стун — экилган майдон, тўртинчи стун — планнинг бажарилиш проценти, бешинчи стун — шу жумладан бошқа экинларга аралаштириб экилган беда

Самарқанд	12000	9607	80,1	7177
Бухоро	11000	7008	63,7	6805
Сирдарё	22000	13876	63,1	7665
Фарғона	11000	6724	61,1	4996
Қашқадарё	7500	4394	58,6	919
Андижон	10500	5666	54,0	5577
Сурхондарё	8000	4090	51,1	3890
Наманган	9000	3566	39,6	3566
Тошкент	13000	4077	31,4	3722
Хоразм	6000	252	4,2	212
ҚҚ АССР	10000	10	0,1	10
Республика бўйича:	120000	59270	49,4	44539

ЛЕНИН ҲУЗУРИГА

*

... Собиқ Москва кўчасига олиб борадиган йўллар эртадан кечгача гавжум. Бу кўчадаги ёғочдан қурилган бир қаватли уй ульяновскликларгагина эмас, балки ер юзидаги барча оддий кишиларга яхши маълум. Бу ерда В. И. Ленин яшаган.

Бу уй-музейнинг эшиклари ҳар куни эрта соат ўндан меҳмонлар учун доимо очиқ бўлади. Эшик очилиши биланоқ экскурсиячилар оқими музей хоналарини тўлдириб, улуғ доҳий яшаган ва улғайган уй шароити, жиҳозлари билан танишадилар.

... Мана, бир гуруҳ африкалик студентлар музейга кираверишдаги ёдгорлик тахтасига кўз тикиб: **«Бу ерда В. И. Ульянов Ленин яшаган. 1878-1887 йиллар»** деган сўзларни ўқимоқдалар.

Бу музейни ташкил этиш фикри 1922 йилда туғилган эди. «Правда» газетаси бу хусусда 1922 йил 4 августда Симбирск губерния ижроия комитети В. И. Ленин яшаган уйни реставрация қилиш ҳақида қарор қабул қилганлигини хабар қилган эди.

Кейинги йили уй мусодара қилиниб, РКП(б) губерния комитети ихтиёрига ўтказилди. 10 декабрь куни бу уйда тарихий-революцион музей очилди. Унинг «В. И. Ленин ҳаёти», «Губернияда революцион ҳаракат тарихи», «РКП(б) тарихи», «Октябрь революцияси тарихи» деган тўрт бўлими бор эди.

В. И. Ленин вафотидан кейин шаҳар меҳнаткашларидан музейни В. И. Ленинга ёдгорлик уйига айлантириш ҳақида жуда кўп таклифлар тушди. 1925 йил 5 апрелда Советларнинг XIV губерния съезди бу таклифларни қараб чиқиб, уйни Ульяновлар барҳаётлигида қандай бўлса, худди шу таҳлитда реставрация қилиш ва унда В. И. Ленин музейини ташкил қилиш ҳақида қарор қабул қилди. Шу ишлар учун маблағ ажратилиб, мутахассислар ҳамда Ульяновларнинг замондошларидан иборат юқори малакали реставрация комиссияси тузилди. Комиссия ишида Ульяновлар оиласининг аъзолари Анна Ильинична, Мария Ильинична ва Димитрий Ульяновлар, шунингдек Ульяновлар оиласининг қадрдон дўсти, муаллима Вера Васильевна Кашкадамова фаол иштирок этдилар. Уйни унинг дастлабки ҳолида тиклаш ишига маориф халқ комиссариати раҳбарлик қилди.

Уйни реставрация қилиш билан бирга Ульяновлар оиласи аъзоларига тегишли бўлган ёки ўша вақтдаги ҳолатни бир қадар эслатувчи буюмлар ва мебеллар тўпланила бошлади.

1928 йил сентябрида Ульяновскка Надежда Константиновна Крупская билан Мария Ильинична Ульянова келишди. Улар уй билан, реставрация комиссияси иши билан батафсил танишиб, қимматли маслаҳатлар беришди. Уйни реставрация қилиш ишлари 1929 йил ноябрь ойига келиб тугалланди. Бу вақтга келиб Ульяновлар оиласи аъзоларига тегишли бўлган жуда кўп буюмлар, улар суйиб ўқиган китоб ва журналлар, Ульяновлар фарзандларининг ҳаётини акс эттирувчи ҳужжатларнинг асил нусҳалари тўплаб бўлинди.

В. И. Лениннинг уй-музейи 1929 йил 6 ноябрда тантанали равишда очилди. Эртаси куни, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 12 йиллиги нишонланган куни музей дастлабки экскурсиячиларни қабул қилди.

1942 йил 2 июлда музейга Димитрий Ильич келди. Унинг ҳаяжон тўла ёзувлари қуйидагича: **«Узоқ ўтмишдаги ҳаёт ойнаси очилганга ўхшайди. Эсдан чиқиб кетганига кўп бўлган ва айни вақтда ниҳоят яқин, қадрдон ҳаёт нафаси келади. Аввалига ёш, сап-сариқ, жуда қувноқ, адолатли ва ҳар жиҳатдан бенуқсон Володя гавдаланади. Кейин ҳар бир ишга астойдил киришадиган ўспирин кўз ўнгимизга келади. Чексиз меҳрибон ва қадрдон образларни эслаганда кексалик кўзларига ёш келади. Лекин кўнгил шундай яйрайдики, бу уйдан кишининг кетгиси келмайди».**

Уй-музей очилган дастлабки кундан бошлаб бу қадамжойнинг довруғи бутун мамлакатга, бутун ер юзига тарқалди. Ўша дастлабки кунлардан бошлаб ҳозирга қадар бу музейни беш миллиондан кўп киши келиб кўрди. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига қизғин тайёргарлик кетаётган шу кунларда эса бу ерга келувчиларнинг сон-саноғи йўқ. Бу жойга кишилар поездларда, автомашиналарда, самолётларда, пароходларда келмоқдалар. Бу музейга қизиқиш тобора ўсиб бораётганлигини ўттиз тўртта катта-катта томни ташкил қилган хотира дафтаридаги ёзувлар яққол кўрсатади. Бу ёзувларга ҳеч қандай изоҳнинг ҳожати йўқ. Мана, улардан намуналар: **«Инсоният геннйси Ленин яшаган уйда бўлганлигимдан жуда хурсандман. Унинг ҳаёти ва ғоялари қалбларимизда абадий яшайди. Лионий Ван Хао — вьетнамлик студент».**

Бу ерга ер юзидаги барча қитъалардан — Япония ва Америкадан, Исландия ва Австралиядан, Вьетнам ва Самолидан, Куба ва Ҳиндистондан, Франция ва Бирмадан ҳамда шунга ўхшаш бошқа жойлардан тез-тез вакиллар келиб туришади. Ленин музейи экспонатлари кўпгина чет эллик меҳмонларнинг дунёга, ҳаётга қарашларини ўзгартирмоқда. Америкалик бир турист аёл бундай деб ёзган. **«Ўз мамлакатининг қиёфасини ўзгартирган ва бошқа кишиларнинг ҳам қалбини яхши билган буюк инсон — Ленинни тушуниб етиш учун узоқ йўл босиб келдим...».**

Кўп меҳмонлар совға олиб келишади. Музейда бу совғаларни жойлаштириш қийин бўлиб қолди. Шунинг учун улар Ульяновскнинг Ленин мемориал марказида жойлаштириладиган совғалар залида сақланади. Совғалар орасида СССР Халқ рассоми Н. Н. Жуковнинг 150 дан зиёд асари («В. И. Лениннинг ҳаёти ва революцион фаолияти» сериясидан), партиямизнинг кекса аъзоларидан бири Ф. Н. Петровнинг хотира китоблари, Арманистон аёллари моҳирлик билан ишлаган севикли доҳиймиз портрети, Эстония усталари ишлаган В. И. Ленин портрети, В. И. Лениннинг Парижда бўлганлиги ҳақидаги француз коммунистларининг фотоҳужжатлари бор. Шунингдек Болгария, Куба, Польша ва бошқа кўпгина мамлакатлардан келтирилган совғалар ҳам қўйилган. Музей территориясини минг тупдан кўп болгар атир гуллари, 500 туп Сибирь кедраси безаб турибди.

Ленинни билиш, унингдек яшаш, у кўрсатган йўлдан бориш — давримизнинг байроғи бўлиб қолди. Шунинг учун ҳам бу қадамжойга, Ленин ҳузурига келаётганлар сони кун сайин кўпаймоқда.

С. НОСИРХЎЖАЕВ,
доцент.

ФАРҒОНА области. Қўқон рассомлари, доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик ишларини қизитиб юбордилар. Суратда: Қўқон шаҳар бош рассоми Турсунали Аҳмадалиев шаҳар кўча ва хиёбонларини безатиш учун лавҳалар тайёрламоқда.

Г. БОЙКО фотоси, (ЎзТАГ).

Партия турмуши

ДОКЛАДНИНГ ҲАЁТИЙЛИГИ

Партиявий-ташкилий ишларда пленум ва партия активи йиғилишлари муҳим роль ўйнайди. Буларда асосан актуал масалалар муҳокама қилиб борилади. Хўжалик ва сиёсий вазифаларни бажариш йўлида конкрет тадбирлар белгилаб олинади. Шундай экан, кўриладиган масалаларни илгаридан белгилаб олиш ва пухта докладлар тузиш жуда катта масъулият талаб қилади. Доклад қанчалик мазмундор бўлса, унда кўтарилган масалалар қанчалик муҳим бўлса, тингловчилар учун шунча таъсирли бўлади.

Биз район партия комитетининг навбатдаги пленумлари ва партия активи йиғилишларига олдиндан пухта тайёргарлик кўрамиз. Кун тартибидаги масалаларни, йиғилиш муддатини аниқлаб олгандан кейингина аниқ план тузиб чиқамиз. План аввало бўлимда, кейин бюро аъзолари ўртасида кўриб чиқилади. Сўнг райком аъзолари, партия активлари, штатсиз инструкторлардан иборат вакиллар ажратилиб, уларга қилинадиган ишлар юзасидан кўрсатма берилади. Ўз навбатида улар бошланғич партия ташкилотларида бўлиб, кун тартибидаги масаланинг ташкилотлардаги аҳволи билан чуқур танишадилар. Текшириш якуни ўша партия ташкилотларида коммунистларнинг иштирокида муҳокама қилиниб, тегишли қарорлар қабул қилинади. Кейингина текшириш якуни умумлаштириш учун район партия комитетига топширилади. Район партия комитетида бу масала умумлаштирилиб, доклад ёзишга киришилади.

Пленум ёки партия активи йиғилиши учун тайёрланаётган доклад район партия комитетининг қайси бўлимига алоқадор бўлса, ўша бўлим ходимлари тўпланган материаллар асосида доклад тайёрлайдилар. Шу хилда пухта тайёргарлик кўриб, бошланғич ташкилотлардан келтирилган бой материаллар асосида тайёрланган доклад муҳокамада жуда яхши натижалар бермоқда.

Кейинги пленумлардан бирида «Коммунистларнинг активлиги ва авангардлигини оширишда партия йиғилишларининг роли» ҳақидаги масала кўриладиган бўлди. Район партия комитети бюроси қарори билан шу масала юзасидан райкомнинг иккинчи секретари М. Халатов докладчи қилиб тасдиқланди.

Пленумда муҳокама қилинадиган масала бўйича доклад тайёрлаш учун райондаги 124 та бошланғич партия ташкилотларининг аксариятида вакилларимиз бўлишди. Улар ҳар бир бошланғич партия ташкилотида йиғилишларнинг партия Устави талаблари асосида ўтишини ўргандилар.

Яна шу нарса аниқландики, кўпчилик партия йиғилишлари пухта тайёргарлик кўрилмасдан хўжакўрсинга ўтказиб юборилаверган. Уларда деярли танқид ва ўз-ўзини танқид бўлмаган, муҳокамада коммунистлар активлик кўрсатмаган, коммунистларнинг бир қисми йиғилишларга иштирок этмаган, партия йиғилишларининг қарорлари расмийлаштирилмаган. Шундай фактлар докладда ўз ифодасини топди. Коммунистларни тарбиялаш мактаби бўлган партия йиғилишларини юзаки ўтказишга йўл қўйган бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари қаттиқ танқид остига олинди, йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш юзасидан аниқ таклиф ва мулоҳазалар айтилди.

Шундай пухта ўйлаб тайёрланган доклад муҳокамаси ўз ижобий натижасини кўрсатди. Шу пленум якунлари бошланғич партия ташкилотларидаги барча коммунистларга етказилди. Натижада бошланғич партия ташкилотларида партия йиғилишлари планли ўтказиладиган бўлиб қолди.

Район партия ташкилотининг охирги конференциясидан кейин бир неча партия активи йиғилишлари ўтказилди. Актив йиғилишларида муҳокамага қўйилган масалалар ҳам ўйланиб, район олдида турган хўжалик, маданий-сиёсий вазифалар асосида доклад тайёрланди. Ишга солинмаган имкониятлар, фойдаланилмаган резервлар, улардан фойдаланиш йўл-йўриқлари кўрсатиб берилди.

Пухта тайёрланган доклад ижобий натижалар берди. Муҳокамада сўз олган коммунистлар янги ерларни ўзлаштириш, пахта-беда алмашлаб экишга ўтиш билан пахта ҳосилдорлигини кўтариш, чорвачиликни юксалтириш юзасидан қатор масалаларни кўтариб чиқдилар. Шундан кейин биргина 1968 йил ичида районда пахта майдони 1000 гектар кенгайтирилди.

Ҳозир районимизда 48 та партия комитети ва партия бюроси, 77 та бошланғич партия ташкилотлари, 275 та цех партия ташкилотлари бор бўлиб, уларнинг ҳисобида 3700 дан зиёд коммунист туради. Колхоз, совхоз, саноат корхоналари, ташкилот ва муассасалар партия ташкилотларига район партия комитети ташкилий бўлимининг 7 та инструктори бириктилган. Ҳар бир инструкторга 20-22 тадан бошланғич партия ташкилотлари тўғри келади. Инструкторлар кучи билан ҳамма бошланғич партия ташкилотларида иш планларини тузиш, партия йиғилишларига тайёргарлик кўриш, уни ўтказиш ҳамда докладлар тайёрлашда бевосита амалий ёрдам бериб борилади. Устав бўйича ўтказиладиган ҳисобот-сайлов ва коммунистларнинг умумий йиғилишларида қилинадиган докладларнинг намунавий плани тузиб берилди. Бундан ташқари доклад тайёрлашда бошланғич партия ташкилоти секретарларига район партия комитети томонидан тахминий эсдалик кўргазмалар тузиб юборилди. Бизда ҳар бир партия йиғилишига район партия комитети секретари ёки райком аъзолари қатнашиши одат тусига кириб қолган.

Район партия комитети кейинги йилларда партия ташкилоти секретарларининг сифат составини яхшилашга алоҳида эътибор беряпти. 125 та партия ташкилоти секретарларидан 71 таси олий ва тўлиқсиз олий маълумотли ҳисобланади. 42 та партия ташкилоти секретарлари қишлоқ хўжалик мутахассисларидир. Улар малакали мутахассис сифатида партия йиғилишларини юксак савияда ўтказиш ва таъсирли докладлар тайёрлаш қобилиятига ҳам эгадирлар.

Партиявий ишда ижодкорлик, ташаббус кўрсатиш, изланиш, коллектив раҳбарлик методини қўллаш, шубҳасиз, самарали натижалар бермоқда. Мазмунли докладлар эса пленумлар ва партия активи йиғилишларининг таъсирини ва сафарбарлик руҳини оширмоқда.

Х. КАРИМОВ,
Нарпай район партия комитети ташкилий бўлимининг мудири.

Маслаҳат, таклифлар

БОЛАЛАР ҚУВОНЧИ

Бўлган аквариум хонанинг гигиеник ҳолатига қандай таъсир қилади? Хонада намлик пайдо бўлмайдими?

Ҳозирги аквариумларнинг ўртача узунлиги 40 сантиметр, кенглиги 30 ва баландлиги 50 сантиметрдан ошмайди. Шу сабабли сувнинг буғланиши хонанинг ҳавосини ўзгартиришга таъсир қилмайди. Бундан ташқари, аквариум усти ойна билан (озгина оралиқ қолдирилган ҳолда) қопланган бўлади.

Аквариумдаги сув вақти-вақти билан янгиланиб турилмаса, бўрсиб қолиши мумкин. Натижада хонада бадбўй, қўланса ҳид пайдо бўлади. Шунинг учун ҳам янги аквариумдаги сувни дастлабки пайтда тез-тез янгилаб, ҳар 5-10 кунда тозалаб ювиб туриш керак.

Балиқчалар ўлиб қолган тақдирдагина аквариумдаги сув тўла алмаштирилади, майда тошчалар тозалаб ювилади. Одатда, сув сифон шланг орқали алмаштирилади, ойнадаги йўсинлар (сувда ўсадиган кўкат, бақатўни) пичоқ билан қириб ташланади.

Аквариумни ойнага яқинроқ жойга қўйиш керак.

ҚАДОҚ

пайдо бўлишига йўл қўймаслик учун оёқ кийимини тўғри танлаш катта аҳамиятга эга. Тор пойафзал товонни қисади, каттаси эса оёқни қиради. Натижада қадоқ пайдо бўлади.

Хўш қадоқни қандай кетказиш мумкин?

Ун-ўн беш кун мунтазам содали совунли иссиқ сув билан (бир литр сувга бир-икки чой қошиқда ичимлик содаси солинади) оёқни ювиш керак. Оёқ яхшилаб артилгач, пичоқнинг ўтмас томони билан қадоқнинг устки қисмини аста қириб ташлаш лозим. Сўнгра қадоқ суюқлиги ёки пластирь билан боғланади. Қадоқнинг атрофига цинк мази суртилади. Борди-ю, пластирь топилмаса, қадоққа картошка қириндисини, алоэ баргини ёки қўрда пишган пиёзни боғлаш мумкин. Эрталаб бинтни ечиб, юмшаган қадоқнинг устки қисмини кўчириб ташлаш керак. Сўнг қадоққа вазелин ёки бирор ёғли крем суриш зарур.

Шундан кейин ҳам фойдаси бўлмаса, у ҳолда хирург ёки педикюрга мурожаат қилишга тўғри келади.

Қадоқ қайта пайдо бўлмасин десангиз, оёқни ҳар куни иссиқ сув билан совунлаб ювиш керак. Сўнг қадоққа «Атласний», «Восторг», «Ланолиновий» кремлари суртилади.

ҚУРИЛИШИМИЗ ИСТИҚБОЛИ

ИСЛОҲОТ АРАФАСИДА

Республикамиз бинокорлари катта ишга қўл уриш арафасида. Ўтган йилдан бошлаб барча ташкилотларда ислоҳотни амалга оширишга ҳозирлик кўрила бошлаган эди. Бу йил қурилиш ташкилотларида хўжалик ислоҳоти амал қила бошлайди.

Ислоҳотнинг аҳамияти жуда катта. Янги шароитда ишлаётган саноат корхоналари эришаётган қувончли натижалар буни исботлаб турибди. У аввало марказлашган планли раҳбарликни қурилиш ташкилотлари ва корхоналарнинг хўжалик мустақиллигини кенгайтириш билан тўғри қўшиб олиб бориш, қурилиш ташкилотлари фаолиятида даромад ва кредитнинг аҳамиятини ошириш, коллектив ва алоҳида ишчиларни моддий рағбатлантиришни кучайтириш, қурилишда қатнашаётган барча бинокорларнинг зиммаларидаги мажбуриятларни бажаришда масъулиятни оширишга даъват этилган.

Сир эмас. Қурилишда кучлардан тарқоқ фойдаланиш кўпинча объектларни кечикиб фойдаланишга топширишга сабаб бўлади. Ислоҳот ташкилотларнинг энг асосий кўрсаткичи — ишлаб чиқариш қувватларини муддатида фойдаланишга топширишдан манфаатдорлигини оширади. Кўриниб турибдики, иқтисодий ислоҳот қурилишда ички имкониятлардан фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини оширишда ҳам самаралидир.

Албатта, бу кенг кўламдаги ишни бирданига амалга ошириш қийин. Ислоҳот пудратчи ташкилотларда саноатдаги сингари ҳар томонлама ҳозирлик кўрилгандан сўнг аста-секин амалга оширилади. Республикамиздаги кўпгина қурилиш бошқармалари ва трестларининг тажрибаси бу ишга киришиш олдидан ташкилотларда ишлаб чиқариш-хўжалик фаолиятини чуқур ва атрофлича таҳлил қилиш, ишлаб чиқариш суръатини оширишда қўшимча имкониятларни қидириб топиш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш ҳақида қайғуришни тақозо этади.

Иқтисодий ислоҳотга ўтишнинг энг асосий шартларидан бири қурилиш коллективлари ишининг рентабель бўлишидир. Бусиз пудратчи ташкилотлар ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва моддий рағбатлантириш фондларини ташкил этолмайди. Даромад кўрилсагина фондларга маблағ тўплаш, бюджетга пул ажратиш мумкин бўлади.

Хўжалик юритишнинг янги системасига ўтиш ҳозирлигини ҳамма ерда бир меъёрда оперативлик билан олиб бориш учун ҳар бир ташкилотда календарь плани ишлаб чиқиш ва ташкилий-техникавий тадбирлар режасини тайёрлаш керак. Шунда ҳал қилиниши лозим бўлган масалаларни олдиндан белгилаб қўйиш мумкин бўлади. Республикамиздаги барча ташкилотларнинг ишчи ва инженер-техник ходимлари коллективлари ўртасида ислоҳотнинг моҳияти ва унинг амалга оширилиш йўлларини мунтазам тушунтириб бориш керак.

Республика Қурилиш министрлиги ташкилотлари хўжалик ислоҳотига биринчи бўлиб ўтади. Ҳозир бу ерда янги системага ўтишнинг пухта режаси ишлаб чиқилган. Унинг асосида тармоқ графиги ётади. Бу режа кўпчилик қурилиш трестлари учун намуна ролини ўтаяпти. Ислоҳотга ўтиш даврида ташкилотлар ана шу режа асосида конкрет план тузмоқдалар.

Фарғона шаҳридаги 8- қурилиш тресті, Оҳангарон шаҳридаги шахта қурилиши тресті ва ислоҳотга пухта ҳозирлик кўрган яна бир неча коллектив янги системага энг олдин ўтади. Бу ўринда 8- қурилиш трестида меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини арзонлаштиришда яхши кўрсаткичларга эришилганини таъкидлаш керак. Улар меҳнат қилаётган ҳар бир киши ҳисобига 1969 йилда 9600 сўмлик иш бажардилар. Бу миқдор кўпгина ташкилотлардаги натижаларга нисбатан икки баравар ортиқдир.

Фарғонадаги 8- қурилиш тресті об-ҳаво шароити оғир келишига қарамай, ўтган йилнинг биринчи кварталидаёқ пудрат ишлари йиллик планини 101,4 процент бажарди. Йирик саноат объектлари ва янги ишлаб чиқариш қувватлари фойдаланишга топширилди. Оҳангарон шахта қурилиши коллективи ҳам яхши кўрсаткичларни қўлга киритаётир. Пудрат ишлари плани, меҳнат унумдорлигини ошириш ва қурилиш таннархини арзонлаштириш топшириқлари бажарилди. Муваффақиятга эришишда тежамкорлик қўл келди.

Ислоҳот амал қила бошлайдиган йилда моддий рағбатлантириш фондларини давлат бюджетига зарар келтирмайдиган қилиб ташкил этиш учун таннархни мўлжаллангандан кўра ҳам арзонлаштириш керак бўлади. Шунинг учун трест ва бошқармаларда ишлаб чиқаришни таҳлил этиш катта аҳамият касб этмоқда. Айниқса, ишлаб чиқаришга бевосита зарур бўлмаган сарф-ҳаражатни камайтириш, уни туғдираётган сабабларга барҳам бериш керак. Бундан кейин иқтисодий хизмат бўлими кўп ишлаши лозим бўлади. Улар қурилиш коллективларини хўжалик ҳисобининг янги системасига ўтишга тайёрлайдилар. Шу боисдан ҳозир бу бўлимларни маълумотли, юқори малакали мутахассислар билан таъминлаш катта аҳамият касб этмоқда. Қурилиш экономикаси кўп масалани ўз ичига олади. Уни ҳал этишда иқтисодий бўлимлардан ташқари ишлаб чиқарувчилар, барча трест ва бошқармаларнинг инженер-техник ходимлари ҳам актив иштирок этадилар.

Меҳнатни илмий ташкил этиш, материалларни тежаб-тергаб сарфлаш, вақтдан самарали фойдаланиш, қурилиш-монтаж ишлари сифатини яхшилаш — буларнинг ҳаммаси планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтиш олдидан қилинадиган ишлардир.

Ислоҳот қурилишда меҳнатни илмий ташкил этишга ҳам яхши шароит яратади. Меҳнатни илмий ташкил этиш — қурилишни ўз вақтида хом ашё билан таъминлаб туриш, оператив планлаштириш, ишни бошқариш, иш ўрнининг яхши жиҳозланганлиги, иш вақтидан унумли фойдаланиш демакдир. Қурувчилар ишни худди ана шу йўналишда такомиллаштиришга интилмоқдалар.

Республика Қурилиш министрлиги қурилишда НОТни жорий этиш ташаббускори бўлди. Бу ташкилотларда меҳнатни илмий ташкил этиш планлари тузиб чиқилди. Унда коллективларнинг фаолияти, меҳнат шароити, техника таъминоти, ишчиларга маиший хизмат кўрсатиш, моддий рағбатлантириш, малака ошириш, сиёсий-тарбиявий ишлар аксини топган. Комплекс бригадалар ва бошқа коллективлар бу пландан фойдаланишлари мумкин.

Бундан меҳнатни илмий ташкил этишда қурувчилар олдида ҳеч қандай қийинчилик йўқ деган хулоса чиқмайди. НОТни қўллаш учун, аввало ишчиларни энг замонавий ишлаб чиқариш қуроллари, механизация воситалари билан таъминлаш керак. Ҳолбуки, ҳозир республикамизда меҳнат қуроллари ва қўлланмалари тайёрлайдиган ихтисослашган корхона йўқ. Қурилиш материаллари саноати министрлиги қисқа муддат ичида Оҳангарон қурилиш материаллари ва буюмлари комбинати синтетик материаллардан иш қуролларини ишлаб чиқаришни йўлга қўйса мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Хўжалик ислоҳоти хўжалик юритишнинг бутун бир системасидир. Уни муваффақиятли қўллаш қурилиш коллективларининг планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига пухта ҳозирлик кўришига боғлиқ. Бу ишда саноат корхоналари коллективлари, илмий тадқиқот ва лойиҳалаш институтларининг коллективлари актив ёрдам беришлари керак.

М. СУЛТОНОВ,
республика Министрлар Советининг қурилиш ва қурилиш материаллари саноати бўлими катта референти.

ПАРТИЯ ва ҳукуматимизнинг тежамкорликка қатъий риоя қилиш ҳақидаги Хатини Янгийўл пойафзал фабрикаси ишчилари қизғин кутиб олдилар. Улар хом ашё ва вақтдан тежаб фойдаланиш ҳисобига меҳнат унумдорлигини янада оширишга аҳд қилдилар. Суратда: корхонанинг тежамкор ишчиларидан Ж. Сейтҳасанова.

А. ҒУРАЕВ фотоси.

МУАЛЛИМА

Тўхтахон опа мактаб томон боряпти. Атрофида папка кўтарган болалар. У қаршидан ғизиллаб келаётган прицепли тракторни кўриб, болаларни йўлнинг четроғидан юришга даъват этди. Трактор бирдан секинлади, мотор шовқини ҳам пасайгандай бўлди. Кабинадан тракторчи йигит бошини чиқарди:

— Ассалому алайкум, Тўхтажон опа!

Муаллима кулиб, бош силкиди. Буям ўқувчиси.

Ҳа, опа ҳар қадамда ўз ўқувчиларини учратади. Лоғондек катта қишлоқда «мен Тўхтажон опамда ўқиганман» дейдиганлар ҳар бир хонадонда икки-учтадан топилса керак.

Тўхтажон опа Раззоқова муаллималикка бирор тасодиф туфайли, ёхуд баъзи бировлар ўйлагандек «осон» касб деб қадам қўйганлардан эмас. Отаси, марҳум Раззоқ ака: «Қизим, албатта муаллима бўласан» деб эркалашиданми, ҳарқалай шу сўз қулоғига сингиб, бора-бора қалбига ҳам чўғ ташлаганди.

Машаққатли турмуш камбағал йигит Раззоқнинг ўқишига имкон бермади. Лекин йигирма еттинчи йилда тўнғич қизи Тўхтажон туғилгач, дунё-дунёси ёришиб кетди. «Қизимни ўқитаман, албатта муаллима бўлади, одамларни хатли-саводли қилиб, оқу қорани танитади!» — дея кўнглига тугиб қўйди у.

Отанинг илк орзуси амалга ошди. Тўхтажон ўқитувчи бўлди. Лекин у институт аудиторияларида лекция тинглаб, давлат имтиҳонларининг ҳаяжонли дақиқаларини бошидан кечириб, муаллима бўлгани йўқ. Негаки, у энди еттинчи синфни битирганда гитлерчилар она-Ватанимиз тупроғига хиёнаткорона бостириб кирганди. Эркаклар фронтга жўнашди. Мактаблар деярли ўқитувчисиз қолди. Шундай қилиб, эндигина етти йиллик маълумотга эга бўлган Тўхтажонни тўрт дугонаси билан бирга Фарғона шаҳридаги ўқитувчилар тайёрлайдиган курсга юборишди...

Борди-ю, ўқитувчилик уруш йилларида зиммасига тушган зарурат бўлганида эди, у фронтдан қайтган устозларига: «Қўлимдан келганича ишладим, муаллимлик сизларни ишларингиз экан. Энди мен ўзим бопроқ бирор касбнинг этагини ушлай», — деган бўларди. Йўқ, бундай деёлмади. Негаки, бутун ҳаётини шу касбга бағишлаб қўйган экан! Худди шу боисдан аввал Марғилон педагогика билим юртини, сўнг Фарғона педагогика институти бошланғич таълим методикаси факультетини сиртдан «аъло» баҳолар билан тамомлади.

Фарғона область мактабларининг жуда кўп педагогик коллективлари Тўхтажон Раззоқовани яхши билишади. Мана, ўн йилдирки, у ўз синфида тўлиқ ўзлаштиришга эришиб келяпти. Кўпгина мактаблардан Фарғона районидаги 49-мактабга тажриба ўрганганни келувчиларнинг кети узилмаслигининг боиси ҳам шунда. Ҳар бир темани кўргазмали ўтиш, ҳар бир мавзудан ижтимоий хулосалар чиқариб, ўқувчилар онги ва қалбига таъсир эта олишни шу ўқитувчидан ўрганса арзийди.

Унинг қўлида тўртинчи синфни битирган болалар ҳар йили сентябрь арафасида юқори синф ўқитувчилари томонидан «талаш» бўлиб кетади. Опанинг ўзи ҳам юқори синфга ўтган ўқувчиларнинг ўқиши, тартиб ва интизомидан кўз-қулоқ бўлиб туради. Кўпчилик ўрганса, ибрат олса арзирли тажриба ва малакага эга. Шуни назарда тутиб меҳнатсевар ўқитувчини Тошкентда бўлган республика педагогика ўқишларига таклиф этишди. Бунда у бошланғич синфларнинг табиатшунослик дарсларида техника воситаларидан фойдаланиш мавзуида доклад қилиб, ҳамкасбларининг, устоз педагогларининг таҳсинига сазовор бўлди.

— Назаримда ўқитишнинг тилини энди билиб олганга ўхшайман, — дейди Тўхтажон опа камтарлик билан.

О. ҲАКИМОВ,
Фарғона райони.

ЧУПОНЛАРНИ кўм-кўк яйловларнинг, қир ва адирларнинг мафтуни дейишади. Дарҳақиқат шундай. Ўрта Чирчиқ районидаги Тошкент от заводи чўпони, республикада хизмат кўрсатган чорвадор Анорбой Бердалиев ҳам худди шундай кишилардан. Бердалиев юбилей йилида ҳар юз бош совлиқдан 110 тадан қўзи олмоқчи. Шу мақсадда у қўйларни ўтлоқ жойларда кўнгилдагидек парвариш қиляпти. Суратда: Анорбой Бердалиев отаридаги қўйлар яйловда яйраб юришибди.

Т. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ).

РЕСПУБЛИКА БЎЙЛАБ

ТОШКЕНТ

СИЁСИЙ ХОДИМЛАР ЙИҒИНИ

Ўтган ҳафта шаҳар ижроия комитети ички ишлар бошқармаси клубида сиёсий ходимлар семинари ўтказилди. Олти кун давом этган бу йиғинда республика Ички ишлар министрлиги органлари сиёсий ходимлари тарбиявий ишларни янада яхшилаш, ташкилотчилик, интизом ҳамда социалистик қонунчилик масалалари ҳақида ўзаро фикрлашдилар.

АРЗОН БИЛЕТЛАР

Граждан ҳаво флотидан фойдаланувчи йўловчиларга яна бир қулайлик яратилди. Мамлакатимизнинг турли ерларига учиш истагини билдирган ишчи-хизматчиларга билетлар энди завод-фабрика ва корхоналарга буюртмалар бўйича етказиб берилмоқда. Студентлар эса «ИЛ-14»дан ташқари барча самолётларда май ойигача билетларни 50 процент миқдорида арзонга олишлари мумкин.

А. ҲАМИДОВ.

ЧОПАРДАН ЭКРАНЛИ ТЕЛЕФОНГАЧА

Бир замонлар хат ташиш учун оддий чопар хизмат қилар эди. Баъзи элатларда эса отлиқ киши бўйнига ҳуржун осгани ҳолда сурнай чалиб одамлардан хат-хабарларни йиғиб оларди. Эндиликда замонавий техника ойлар давомида бажариладиган ишни минутларда ҳал этмоқда. Киров район алоқа узелида почта алоқаси тарихига бағишлаб очилган кўргазмада ана шулар ҳақидаги маълумотлар билан танишасиз. Кўплаб плакатлар, диаграммалар ва стендларда мамлакатимизда асрлар мобайнида вужудга келган почта алоқаси соҳасидаги ютуқларимиз намойиш қилинган. Шунингдек, бу ерда илк бор яратилган маркалар, почта қутиларининг намуналари бор. Томошабинлар ҳозирги замон алоқа техникаси — телеграф, фототелеграф, экранли телефон билан ҳам танишадилар.

И. УСМОНОВ.

МЕЪМОРЛАР — КОНКУРС ҚАТНАШЧИСИ

Ўзбекистон қурилиш индустриясининг сўнгги ўн беш ой давомида тикланган корхоналари сифати бўйича кўрик-конкурс ўтказилди. Унда қарийб 61 минг нафар инженер, техник ва ишчи иштирок этди. Конкурс қатнашчилари йилига 4 миллион сўм маблағни тежаш имконини берувчи 629 янги ва ишлаб чиқаришга жорий қилинган 1943 рационализаторлик таклифларини тавсия этишди. Конкурсда Фарғона сунъий тола заводи, Чирчиқ ойна заводи, Задарё районидаги «Гулбоғ» совхози ва Нарпайдаги Киров номли колхозда қурилган уй-жой ҳамда маданий-маиший объектлар юқори баҳо олди. Учқўрғон гидроузели, Пачкамар сув омбори, Катта Андижон канали дюккерлари бўйича лойиҳа-ҳужжатлар эса Москвага — Бутуниттифоқ кўригига юборилди.

Д. ПОЛЕВОЙ.

Йўлдош ШАМШАРОВ.

ЧИРОҚ

Ёзувчи Йўлдош Шамшаров «Чироқ» романини ёзиб тугатди. Романда дастлабки совет муаллимларининг қишлоқларимиз ҳаётида тутган ўрни тасвирланади. Воқеа 1925—26 йилларда, ислоҳот даврида ўтади. Қуйида шу романдан парча ўқийсиз.

У уйга қайтиб киролмади. Беихтиёр извош изидан юрди. Оёқ тагида қор ғирчилларди. Бозор бошига келиб қолди.

Гузар ва қишлоқ шўроси биносининг олди гавжум эди. Бу ерга бозор кунларида одам шунақа кўп йиғиларди. Қишлоқ фаоллари катта тўйлардаги сингари гурс-гурс ер босиб елиб юришибди.

Бойнинг батракларидан Жамил деган йигит қишлоқ шўроси деворига тортилган қизил матодаги ёзувни ўқирди: «Яшасин, Ўзбекистон Шўролар жумҳурияти!» — у ғурур билан: «Кўрдингми?» дегандек Исоққа қараб қўйди. Жамил бошқа шиор тагига борди, бунисини ёд олволган эканми, тутилмай ўқиди: «Батраклар, камбағал деҳқонлар: ер экканники!» у энди Исоққа оғзи қулоғига етгудай жилмайиб қаради:

— Отам тўқай бузиб очган қора тупроқ ернинг бир чеккаси маники бўлади. Сиз қаердан оласиз, Қоратепадаги боғданми? — сўради Исоқдан. У ўз қулоғига ишонмади:

— Ким беради?

Жамил қаҳ-қаҳ отиб кулди.

— Қайси кавакда ётувдингиз? Ёзилмаганмисиз ҳали? Бой отангизнинг ҳамма еру боғлари комиссиянинг хатига тушган. Ерни комиссия беради.

Исоқ ерга қаради, эсига бой ваъда қилган васиқа тушди.

Одамлар клуб томон юрди, Жамил унга «Сиз ҳам шу ёққами?» дегандай савол назарини тикдию, бурилиб кетаверди. Исоқ беихтиёр унга эргашди.

Чоғгина зал бир пасда одамга тирбанд бўлди. Исоқ орқароқ қаторнинг четига бориб ўтирди. Бу ердагиларнинг ҳаммаси батрак-камбағаллар, Исоқ кўпини танийди. Қизил алвон ёзилган узун стол орқасида комиссия аъзолари. Карим полвоннинг ёнида эндигина Исоққа шиор ўқиб берган Жамил ўтирар, полвонга пичирлаб нималарнидир уқтирарди.

Комиссия раиси Хайрулла Муродов ўрнидан туриб залга назар ташлади, юзидан табассум аримайдиган бу хушмуомила киши Исоққа жиддий, ҳатто ҳаяжонли кўринди.

— Азиз ҳамқишлоқлар! — деди у аста товуш билан, зал жим бўлди.

— Қишлоғимизда инқилобнинг янги палласи бошланди, бу паллани ниҳоясига ўзларингиз етказасиз. Келаётган баҳорда биринчи марта ўз ихтиёрингиз билан ўзингиз учун қўш қўшасиз, ўз ерингизга ўзингиз учун уруғ сочасиз; ўз хирмонингизни кўтарасиз, ўз эркингиз билан кафсан берасиз. Бугун шунга тайёргарлик маслаҳатига, яъни ишга йиғилдик, ўртоқлар! — Муродов тин олди, Карим полвон кўмачдай кафтларини бир-бирига қаттиқ уриб қарсак чалди, Исоқ сесканиб кетди. Одамлар шивирлаша бошлади. Муродов қўл кўтариб зални тинчитди-да, давом этди: — энди деҳқоннинг янги баҳорига тайёргарлик масаласига келсак, — деди у, — бойларнинг рўйхатга кирмаган бир парча ери, от-улови, ҳўкиз-сигири қолмаслиги керак. Ўзларингиз яхши биласиз, бизнинг қишлоғимиз Қўшбулоқ депаранинг катта қишлоғи, эшону шайхларнинг уя қуриб олган жойи; орамизда улар таъсиридан чиқолмаган қашшоқ оз эмас ҳали. Улар ислоҳотнинг қадамини секинлатишга уринаётган душман тегирмонига сув қуяётганларини билмайдилар...

Исоқ ён-верига қаради: зал жим, одамлар бир-бирини кифтлаб ўтирибди. Қанча одам деворга суяниб тик турибди. Ҳамманинг кўзи Муродовда, унинг гапини эшитади, гўё бир сўзини ҳам зое кеткизмайди. Муродов аста, дона-дона гапиради, камбағал-батракларнинг эртанги куни қандоғ бўлишини айтади, қишлоқда бўлаётган ўзгариш моҳиятини уқтиради. Исоқнинг назарида одамлар ҳам ўзгариб қолгандай. «Шунча ўзгариш бўпти қишлоқда, — деб ўйлади Исоқ. — Жамил тўғри айтди: мен қайси кавакда эдим, — ўзи уйда қилган ўзгариш эсига келиб, сесканди. — Булар билмайди... — У Жамилга қаради. У кўзлари чақнаб доклад эшитар, ўқтин-ўқтин залга қараб қўярди. «Мани излаяпти» деб билди Исоқ. У ёнидаги одамнинг пинжига қисилди. — Ман нима қилдим?.. Қиш бошлангандан бери далада: ўрикзор, олмазор боғларни кечгача айланиб юрдим. Қаҳратон қишда ҳам ҳар куни бир неча соатлик иш топдим. Қиш қалин қор билан бошланганидан суюндим, дарахтлар тагига қор уйдим: уйқудан кеч уйғонади. Кеч уйғонгани яхши, баҳорни яхши кутади, гулни бехато ушлайди... Кечқурунлари номозшом билан хуфтонни мачитда ўқидим, ярим кечагача ўша ерда қолиб домланинг насиҳатини эшитдим. Кўнглимда бу ҳаракатга ғайирлик шундан туғилдими?...

Назаримда, Карим полвон унга хўмрайиб қаради, «Бу жойда сан нима қилиб ўтирибсан, бойнинг ёввош хўкизи, қани, шаталоқ отиб қол!» деса-я. Йўқ, индамади, Муродовга ўгирилди...

— Ер — деҳқонники, экканники! — деди Муродов. — Ишчи-деҳқон давлати туғилган куни чиқарилган Ленин декретида шундай деб ёзилган. Ўзбекистон ижтимоий шўролар жумҳурияти ўзининг икки ёшига шу қонунни бажаришга киришиб қадам қўйди. Бу қатъий, қутлуғ қадам, ўртоқлар! Деҳқоннинг асрий орзуси ушаладиган кун келяпти, бугун чин арафа; яқинда бир-бирингизни ер васиқаси билан табриклайсиз.

Исоқ яна ён-верига қаради. Ҳамма жим, сўз эшитарди. У хўрсиниб қўйди.

— Шу кунга пухта тайёрланайлик! — деди Муродов. — Ер-мулкка умрбод ўзимиз хўжайинмиз, деб келган бойлар иложини топса, орамизга суқилиб киришга, ичдан қўпоришга, қотилликка ўтади. У энди ниқоб кияди. Такрор айтаман, ҳушёр бўлиш керак.

Қишлоқ фаоллари ислоҳот комиссиясининг тадбирларини маъқуллаб гапирди. Қобил билан Жамил Қамишқўрғон, Тепақўрғон қишлоқларида, Шатак ариқ мавзуида бойларнинг рўйхатдан яширилган қанча таноб ери, Сумсор ва Олкор жилғаларида қанча моли борлигини, булар кимларнинг номига ўтказилганлигини бирма-бир айтишди. Кейин минбарда Карим полвон қомат кўтарди.

— Шўро ҳукуматимизнинг қутлуғ қадами яшасин! Ер ислоҳоти қутлуғ бўлсин, қўшчи-деҳқонга! — хитоб қилди у. Зал жонланиб кетди. Исоқ ҳайрон аланглади. Одамлар жимди. Полвон давом этди: — қарол-батрак дегим келмаяпти, ўртоқлар. Нимага дерсизлар? Негаки, бу сўзлар собиқ бўлади, ҳа демай эскиради, бора-бора эртак бўлиб қолади. «Бой ота» деган сўз ҳам собиқ бўлади, орадан кўтарилади, мани айтди дерсиз, яқин кунларда «бой ота» деса жирканадиган бўласиз. Ҳайрон бўлманглар, гапимга. Негаки, бойларнинг мол-дунёсини, сандиқ ва хумчаларга солиб кўмган тиллосини мана шу қўлларимиз билан биз ўзимиз орттириб берганмиз, ўзимиз унга таъзим қилганмиз. «Бой ота» деб ўзимиз унинг соясига салом берганмиз. Бас! — унинг товуши зални гулдиратди. — Энди мана шу қўллар билан, — у ғўладай қўлларини баланд кўтарди; залда ўтирган ва жой етишмай тик турганлар унга жим қараб қолган эди: — Мана шу қўллар билан уни ўзимиз улаган жойдан узиб ташлаймиз, ҳеч ким, ҳеч қачон уйолмайдиган қилиб! Йўқ, бу кам: кундаков қилиб ташлаймиз. Негаки, ўртоқ собиқ батраклар, унинг илдизи чуқур кетган. Кундаковга, эҳтимол, мани катта бобом Рустам полвоннинг Оқмирза чўлоқни бой қилган кетмони керак!

Исоқ Карим полвонга тикилиб қолди. Кўзига у азим чинорни қучоқлаб томири билан узиб олаётган паҳлавон бўлиб кўринди.

Столнинг четроғида бетини кифтига қўйганча нотиқлар сўзини эшитиб, мароқланиб ўтирган Шароф домла жилмайиб полвонга бош ирғатди. Унинг назарида Карим полвон бугун яна ҳам очилган, нутқи равонлашган, тингловчи кўнглини забт этадиган сўз топарди. «Чуқур кетган илдиз»ни «кундаков» қилишга одамларни эргаштира олади. Бугунги йиғин одамлар дилида чуқур из қолдиришига, бу гаплар қишлоқда оғиздан-оғизга ўтиб, рўёбга чиқарилаётган улуғ ишга ҳали ҳозирча иккиланиб қараётганларни ишонтиришига, ҳукуматга уларнинг ихлосини маҳкамлашига домла амин эди. «Ҳа, мана бу илдиз чуқур кетади, тармоқ отади, уни ҳеч қандай куч заҳматкаш кўнглидан суғуриб ташлаёлмайди. Бу Ленин эккан дарахт томири, халққа, ватанга эътиқод томири!..».

— Рустам полвоннинг достони катта. Узун тарих. Қўшбулоқда «бой», «камбағал» деган сўз шуидан бошланганми деб юраман. Масалан, ман — Карим Саҳий ўғли — Рустам полвоннинг олтинчи бўғини, Носирбой Оқмирза бойнинг олтинчи бўғини. Шундан бери неча-неча бор ёқавайрон бўлиб олишдик улар билан. Ҳақ талаб қилиб арзга борсак, пешанамизни ғурра қилдилар, ётқизиб дарра урдирдилар, авахтага солдилар, кишанлатиб Сибирга ҳайдатдилар. Озмунча одам ҳалок бўлдими бу йўлда! Шу кунларни деб жон фидо қилди улар...

Ҳамма жим, фақат Исоқ чайқаларди.

— Аммо, биродарлар, кадр деганнинг ихлоси қаттиқ бўлиши керак. Ман шундай тушунаман бу масалани: ихлос тол ёғочига ўхшаса, қуртга озиқ бўлади. Шунақа бўш ёғочлардан бирининг танасини қурт кемириб юборди. Одамлардан кўз узмай, жим ўтирган Шароф домла дафтарчасига: «яхши таъриф, тол ёғочидан бўлурми лўкидонингга маданг!» деб ёзиб қўйди. — Нимага куласизлар, кадрлар? — давом этди Карим полвон: — Ана ўзи, ораларингда, калласини кўтаролмай ўтирибди. У қўлини чўзиб Исоқни кўрсатди. Ҳамма унга қаради, Исоқ ўзини ёнидагиларнинг панасига яширмади.

— Толеингга дўхтир етиб келибди жиян, — деди полвон. — Бўлмаса, оёғингни бу ерга судраб келолмасдинг. «Ҳукуматга айтинглар, оёғимни жодида қирқтирсин» деб додлайверардинг. Энди бундай: Агар қўшоғингда муқим туришга ихлосинг маҳкам бўлса, кундаковга бизнинг ёнимизда бўлишга кетмонингни пешлаб келган бўлсанг, мана бу кадрлар қаторида туриб, синовдан ўтасан, биргаликда жонбозлик қиласан. Қани, нима дейсизлар, кадрлар? — у залга қаради.

Залдагилар нима дейишни билмай қолди. Жамил ўрнидан турди:

— Бўри оғзидан зўрға қутулди. Шу сабоқ етар, — деди у.

— Пирдан қўлини қайтиб олади, тоға, энди у ёққа йўламайди, Ман кафил, ўртоқлар, — деди Қобил.

— Қани тур, бўлмасам, — деди Карим полвон. — Юрагингни ёр буларга, дардинг ёзилсин!

Исоқ ўрнидан турди, кўзлари жовдираб ён-верига қаради-ю, гапиролмади.

Баъзи дард оғир кўчади: суякни узоқ зирқиратади, юракни мушукдай тимдалаб чиқиб кетади, аммо бемор бирданига енгил тортади.

Исоқ бугун шу хил дарддан халос бўлди...

ЭЧКИМИЖОЗ «БЎРДОҚИЛАР»

БУХОРО ОБЛАСТИДА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ XV ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ ҚОНИҚАРСИЗ БАЖАРИЛМОҚДА

Бухоро областида чорва моллар туёғини ўстириш ва гўшт, сут етиштириш соҳасида жиддий камчиликларга йўл қўйилаётганлиги Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XV пленумида қаттиқ танқид қилинган эди. Пленумдан кейин ўтган давр мобайнида бир қатор хўжаликларда айрим ижобий натижаларга эришилди. Озуқабоп экинлар майдони кенгайди, ем-хашак тайёрлаш анча кўпайтирилди, яйловлардан фойдаланиш бирмунча яхшиланди. Чорва молларни бўрдоқига боқиб семиртиришда ҳам олға силжиш бўлди.

Бироқ, бу ўзгаришларни областдаги барча хўжаликлар учун характерли деб бўлмайди. Бир қатор колхозларда чорвачилик ҳамон зарар келтирувчи соҳа бўлиб қоляпти. Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан олинаётган фойданинг анчагина қисмини чорвачилик «еб қўяётгани» ҳеч кимга сир эмас. Бунинг асосий сабаби чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш, молларни бўрдоқига боқиб семиртиришга етарли эътибор берилмаётганидир. Натижада гўшт учун бир бош семиз мол ўрнига ўрта ҳисобда 1,5—2 бош ориқ мол топширилмоқда.

Областда 9 та колхозлараро бўрдоқичилик пунктлари ишлаб турибди. Уларга 1230 гектар ер бириктириб қўйилган, етарли равишда техника ажратиб берилган. Аммо бўрдоқичилик пунктларининг коллективлари ўзларига билдирилган ишончни оқлай олмаяптилар. Бўрдоқичилик пунктларидан давлатга гўштга топшириш учун келтирилаётган моллар жуда ориқ бўлиб ташвиш туғдирмоқда.

Фикримизнинг исботи учун мисоллар келтирамиз. Яқинда Ромитан районидаги колхозлараро бўрдоқичилик пунктидан (мудири Р. Бозоров) Бухородаги гўшт комбинатига 50 бош қорамол келтирилди. Улардан 17 бошининг ҳар бири ўрта ҳисобда аранг 260 килограмм вазнда қабул қилинди. 33 бош мол ориқ ва тирик вазни жуда кам бўлгани учун қайтариб юборилди. Бундай аҳвол такрорланавергач, текшириш ўтказилди. Маълум бўлишича, пункт молбоқарлари ўртасида меҳнат интизоми бўшашиб кетган.

Ғиждувондаги совхозлараро бўрдоқичилик базасида ҳам (директори С. Саидов) молларни интенсив боқиб семиртириш масаласига эътибор берилмаётир. Аҳолидан сотиб олиниб, бўрдоқига қўйилган молларнинг аҳволи айниқса ёмон. База раҳбарлари гўштга топшириладиган молларга «қўлдан кетгунча, комбинатга етгунча» қабилида муносабатда бўлмоқдалар. Яқинда бу базага қарашли бўрдоқичилик пунктидан (директори Ж. Шодиев) гўшт комбинатига ҳар бирининг тирик вазни 12,5-13 килограммдан иборат 30 бош чўчқа келтириб топширилди.

Шу муносабат билан ўз-ўзидан мана бундай савол туғилади: бу чўчқалар қаерда боқилиб «бўрдоқи» қилинди экан? Ўйлаймизки, ўртоқ С. Саидов бу саволга аниқ жавоб беради! Н. Бозоров директорлик қилаётган Шофиркон колхозлараро бўрдоқичилик базаси гўштга топшираётган чорва моллар ичида ҳам ана шундай эчкимижоз «бўрдоқи»ларни учратиш мумкин.

Шофиркон райони хўжаликларида ўтган йили гўштга топширилган ҳар бош қорамолнинг ўртача тирик вазни 214 килограммни ташкил этган эди. 1970 йилда эса бўлтурги даражага етиш амри-маҳол бўлиб турибди. Чунки бу йил гўштга топширилаётган молларнинг тирик вазни бултур шу вақтда топширилган молларнинг вазнига нисбатан анча кам бўлмоқда. Бундай аҳвол фақат шу районда гина эмас, балки Вобкент, Когон, Навоий районларида ҳам юз беряпти. Ана шу районларда ҳам ҳозир гўштга тирик вазни ўтган йили шу пайтда топширилган моллар нинг вазнидан кам моллар топширилипти.

Ўтган йили область хўжаликларида чорвачиликдан катта зарар кўрилди. Бунинг сабаби шундан иборатки, аввало чорва молларининг нобуд бўлишига чек қўйилмаяпти. Урғочи моллар қисир қоляпти, ғунажинлардан бузоқ олиш қониқарсиз. Молларнинг наслини яхшилашга эътибор берилмаяпти. Ёш қорамолларни турли баҳоналар билан сўйиб юбориш, кам вазнда гўштга топшириш сингари ярамас одат давом этмоқда. Ваҳолонки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XV пленуми қарорида гўштга топшириладиган ҳар бир қорамолнинг ўртача тирик вазни 300 килограмм, қўйнинг тирик вазни 45-50 килограмм, чўчқанинг тирик вазни 90-100 килограмм бўлишига эришиш зарурлиги алоҳида таъкидланган эди. Ўтган йили Бухоро области хўжаликларида мазкур пленум қарорлари қониқарсиз бажарилди. Гўштга топширилган ҳар бош қорамолнинг тирик вазни ўртача 221 килограммга тўғри келди. Когон, Вобкент, Шофиркон, Ромитан районларида эса, бу кўрсаткич 208-215 килограммдан ошмади. Давлатга гўшт сотиш плани бажарилмади. Область чорвадорлари давлатдан 4750 тонна гўшт қарздор бўлиб, қолдилар.

Хўш, хўжаликларнинг раҳбарлари бундан қандай хулосалар чиқариб олишди? Ҳозирги ташвишли аҳвол ўтган йилги нуқсонлар улар учун сабоқ бўлмаганини кўрсатиб турибди.

Бу йил область бўйича давлатга 18,5 минг тонна гўшт, 30 минг тонна сут, 32 миллион дона тухум, кўп миқдорда қоракўл тери етказиб берилиши лозим. Областда гўшт тайёрлаш биринчи квартал плани бажарилган бўлса ҳам, гўштга топширилган молларнинг вазни нормадагидан анча кам бўлди. Айниқса ўтган йили энг катта қийинчиликларга учраган Ғиждувон, Ромитан, Шофиркон, Вобкент, Когон районларида тирик вазни жуда кам бўлган қорамол, чўчқа ва қўйлар гўштга топшириб юборилмоқда.

—Гўштга топширилаётган ориқ молларга ачинаман,—деди область қишлоқ бошқармаси тайёрлов бўлимининг бошлиғи А. Ф. Житких.—Лекин начора. Гўшт тайёрлаш планини бажаришимиз керак. Бўрдоқига боқиб семиртириш кўп муҳлат ва меҳнат талаб қилади.

Чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш планларини бажариш соҳасида давлат интизомини бузаётган колхоз, совхозларнинг раҳбарларига, бўрдоқичилик пунктларининг мудирларига нисбатан таъсирли чоралар кўрилмаяпти. Область партия, совет ташкилотлари чорвачиликка раҳбарлик қилишни янада яхшилашлари, моллар туёғини кўпайтириш, маҳсулдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш чораларини кўришлари лозим.

Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

*

ДАЛАЛАРДА кўклам нафаси кезмоқда. Сариосиё районидаги «Коммунизм» колхози механизаторлари экиш-тикиш ишларига яхши тайёргарлик кўрдилар. Техника тўла ремонтдан чиқарилди. Суратда: слесарь Ҳайит Оллоёров (чапдан) ва бригада механиги ёрдамчиси Хуррам Ғаффоров ўртоқлар сеялкани кўздан кечиришяпти.

В. Ем фотоси. (ЎзТАГ).

*

ГАЗЕТХОНЛАР ИЛТИМОСИГА КЎРА

ҚАДИМИЙ НОМЛАР ИЗИДАН

Ер шаридаги кўпгина тоғлар, дарёлар, кўл ва денгизларга, шаҳар ва қишлоқларга нисбатан инсон томонидан қўйилган номларнинг ҳар бири, қайси тилдалигидан қатъи назар қизиқ тарихга эга..

Хоразм ва Хива Ўрта Осиёдаги энг кўҳна шаҳарлардан ҳисобланади. Лекин бу номларнинг келиб чиқиши ва тўғри ёзилишида ҳам ҳар хилликлар бор. Чунончи, қадимги юнонлар Хоразмни «Хоразмия» деб аташган бўлса, миххатларда эса «Уваразмия» деб юритилган. Араблар «Хоразм» деб ёзганлар. Араб сайёҳи ва тарихчиси Ёқутнинг луғатида Хоразм номи «хово» — «гўшт» ва «рамз» — «ўтин» яъни «гўшт ва ўтин мамлакати» деб талқин қилинган. Ёқутнинг асарларида Хоразм шаҳар номи эмаслиги, балки мамлакат номи бўлиб, маркази Журжония (маҳаллий аҳоли уни Гургант деб атаган) шаҳари эканлиги ҳақида ҳам маълумотлар бор...

XI асрнинг машҳур олими Абу Райҳон Беруний ва бошқаларнинг асарларида Ўрта Осиёда фойдали қазилмаларни, айниқса қимматбаҳо тошларни қазиб олиш, яъни кончилик гуркираб ўсганлиги баён этилади. Ана шундай фойдали қазилмалар жойлашган ерларни номлашда ота-боболаримиз **кон, кен, кан** ёки бўлмаса **гас, ган, кўмир, олтин, тилла, зар, мис, кумуш, қўрғошин, май, туз, чўян** ва ҳоказо сўзларни қўшиб ифодалаганлар. Масалан, Олтинқазған, Олтинсой, Консой, Тузкон, Шофиркон, Газли, Тасқазған, Зарафшон, Давлаткон, Кўмиркон, Тиллатоғ, Кумуштош, Сарикон, Бойбичакон, Чўянсой, Тиллакон, Ҳамкон, Чўянкон, Эскикон, Ҳайдаркон, Симоб, Тошкўмир, Олтинтер, Майлисой, Чангиртош, Терекон, Тайпаккон, Янгикон ва бошқа конлар шулар жумласидандир.

Илгариги кончилар Олтинсойда — олтин, Қўрғошинконда — қўрғошин, Мисконда — мис, Тузкон ва Тузқудуқда — туз, Газлида — газ, Кумушконда — кумуш, Тиллатоғ ва Тилласойларда — тилла (олтин), Сариконда сариқ рангли маъдан ёки қурилиш материаллари, Мойлисой ва Мойлисувда мойга ўхшаш суюқ нефть конлари борлигини билганлар. Натижада озми-кўпми бойликларни қазиб олиб, исмини жисмига монанд этиб ном қўйганлар.

Масалан, Газли газ топилгунга қадар ота-боболаримиз томонидан қўйилган ном бўлиб, Искандар Зулқарнайн Мовароуннаҳрга бостириб келган пайтда у ёна бошлаган экан. Искандар қўшинлари Газли атрофида истиқомат қилиб турган пайтда бехосдан ўт тушириб юборишган бўлса керак, ўша вақтдан то бизнинг давримизгача, яъни икки ярим аср давомида ер ёриқларидан чиққан ёнғин у ер-бу ерда ўт олиб турган. Шу далилнинг ўзи Газли конининг қанчалик газга бой эканлигини кўрсатади. Маълумки, бу ерда газ борлиги ота-боболаримизга аллақачонлар маълум бўлган.

Номи конга ишора қилинган жойлардан яна бири Гаурдакдир. Бу ерда ҳам геологларимиз замонавий усуллар ёрдамида олтингугурт, калий, туз ва нефть конларини топдилар. Аммо Гаурдак сўзи қандай маъно англатишини геологларимиз хаёлларига ҳам келтиришмаган эди. Туркманчада бу ном Гаурдоғ деб аталиб, аслида Гугурттоғ деган маънони англатади.

Археолог олим М. Е. Массон Ўзбекистон территориясида қулдорлик давридаёқ мис, кумуш, бронза тангалари кўп бўлганлиги, олтин қазиб олиш ишлари эса ривожланганлиги ҳақида бир қанча қизиқарли маълумотлар келтиради.

Тарихчи В. Иллерицкий «Князь Черкасскийнинг Хивага қилган сафари» (1910 йил) деган мақоласида қизиқ бир воқеани мисол келтиради: 1714 йилнинг баҳорида Ҳожи Нафис деган бир туркман Пётр I нинг ҳузурига бориб: «Амударё қумида олтин бор. Шунинг учун ўзбек хонлари дарёга махсус тўғонлар қурдирган. Илгарилари Узбой орқали Каспий денгизига қуйилган олтинли қумларни олиб келгувчи бу дарёни Россиядан қизғаниб, Орол денгизига бурганлар. Бу билан улар Ўрта Осиёга сув орқали қатновларни қийинлаштиришни ҳам кўзда тутганлар», деб тушунтиради. Аслида эса Амударё сув оқимининг Орол денгизига бурилишига геологик жараёнлар сабаб бўлган. Пётр I Ҳожи Нафисга қадар Сибирь генерал-губернатори князь Гагариндан: «Кичик Бухорода — Эркет (Еркент) шаҳри атрофидаги Сирдарё ҳавзасининг қумлари олтинли эмиш», деган хабарни олган эди. Шунинг учун ҳам Пётр I бу фикрларнинг қанчалик тўғрилигини аниқлаш мақсадида 1714 йилнинг ўзида князь Черкасский бошчилигида махсус экспедиция тузиб, уни Каспий денгизи қирғоғига юборади.

Келтирилган маълумотлар Ўзбекистоннинг олтинга ва бошқа фойдали қазилмаларга бой эканлигини, уларнинг маълум белгилари кишиларга аён бўлганини тасдиқлайди.

Ўрта Осиёдаги номи конларга ишора қилувчи жойларда геологик-қидирув ишларини олиб бориш лозимлиги тўғрисидаги фикрни илгари сурган геолог Рафқат Абдураҳмонович Мусиндир. Олимнинг келтирган маълумотларига қараганда, бизгача маълум бўлган симоб конларининг деярли ҳаммаси қадимги кончилар томонидан ўрганилган экан.

Ота-боболаримизга маълум бўлмаган янги конлар эса ернинг чуқур қатламларида ёки ғоят қаттиқ тоғ жинслари остида бўлганлиги сабабли улар сирлигича қолиб келаверган. Ҳайдаркон симоб конини шу жумлага киритиш мумкин.

Сўнгги йилларда фақат Зарафшон водийсидагина эмас, балки Сирдарё, Косонсой ва Чирчиқ дарёлари қумларида ҳам сочма олтин конлари борлиги аниқланди. Бундан ташқари, Марказий Қизилқумдаги Томдитоғ атрофларида ҳам сочма ҳамда бирламчи олтин конларининг катта запаси борлиги маълум бўлди. Бу эса ўз навбатида Зарафшон дарёсининг қирғоқ қумларида катта олтин запаси бор, деган фикрнинг ҳақиқатан ҳам тўғри эканини тасдиқлайди.

Ҳ. РАҲМАТУЛЛАЕВ,
геология-минерология фанлари кандидати.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР

КОНФЕРЕНЦИЯ ЎЗ ИШИНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА

ҚАТТАК. (Орисса штати), ТАСС мухбири В. Байков хабар беради: бу ерда Ҳиндистон — Совет жамиятининг Умум Ҳиндистон IX конференцияси ўз ишини давом эттирмоқда. Конференция В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган. Конференциянинг ялпи мажлисида жамият секретари, Ҳиндистон парламентининг аъзоси Аржун Арора жамиятнинг фаолияти тўғрисида ҳисобот доклади қилди. VIII конференция чақирилган пайтдан буён ўтган икки йил ичида, деб таъкидлади докладчи, жамият ўз ишини анча кучайтириб юборди.

Шаҳарларда ва қишлоқ жойларда жамиятнинг олти юздан ортиқ бўлими ишлаб турибди. Совет Иттифоқига нисбатан дўстлик ва муҳаббат туйғуларини изҳор қилаётган марказий ва маҳаллий ҳукуматларнинг аъзолари, парламент депутатлари, таниқли олимлар, ёзувчилар, ишчилар, студентлар, савдо-саноат доираларининг вакиллари жамиятнинг активларидир.

Жамиятнинг миллий кенгаши ўтган йилнинг февраль ойида Ҳиндистонда «Ленин йили»ни байрам қилиш тўғрисида қарор қабул қилган эди. Бу қарор жамиятнинг фаолиятида муҳим босқич бўлди. Ана шу қарор, деб уқтириб ўтди Аржун Арора, жамиятни чинакам оммавий ташкилотга айлантириш имконини берди. Бу ташкилот Совет—Ҳиндистон ҳамкорлигининг ҳамма формаларини ривожлантиришда муҳим роль ўйнамоқда.

Юбилей йилида Владимир Ильичнинг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган неча юзлаб митинг, йиғилиш, семинар, лекциялар, виставка ва кинофестиваллар уюштирилди. Неча ўн минглаб киши жамиятга аъзо бўлиб кирди.

Конференция қатнашчилари музокараларда сўзга чиқиб, Ҳиндистонда Ленин юбилейи байрами билан боғлиқ бўлган жамият фаолиятини янада кучайтириш, омма орасида Ленин ғояларини тушунтириш ва пропаганда қилиш, Ҳиндистон — Совет дўстлигини мустаҳкамлаш муҳим эканлигини таъкидладилар.

Жамият ихтиёридаги турли комиссияларнинг мажлислари ҳам бўлиб ўтди. Бу мажлисларда ташкилий масалалар, шунингдек Совет Иттифоқидаги Совет — Ҳиндистон маданий алоқалари жамияти билан муносабатларни янада мустаҳкамлаш масалалари муҳокама қилинди.

Кечқурун байрамдагидек безатилган Қаттак шаҳар стадионида «Ленин ва ҳозирги замон» деган мавзуда симпозиум очилди. Умум Ҳиндистон тинчлик кенгаши ва Осиё ҳамда Африка мамлакатлари бирдамлиги Умум Ҳиндистон уюшмаси маданий алоқаларни ривожлантириш Ҳиндистон — Совет жамияти билан биргаликда бу симпозиумни уюштирди.

Симпозиумда Совет Иттифоқи ва бошқа бир қанча социалистик мамлакатлардан келган меҳмонлар ҳам қатнашмоқдалар. Симпозиумда «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти лауреати Аруна Асаф Али, Орисса университетининг профессори М. К. Дас, Совет Иттифоқи, Германия Демократик Республикаси ва Монголия Халқ Республикасининг вакиллари ёрқин нутқ сўзладилар.

Ж. МАРШЕНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ПАРИЖ, (ТАСС). Франция Коммунистик партияси бош секретарининг ўринбосари Жорж Марше Франциядаги Кантон сайловларининг 8 мартда ўтказилган биринчи даврасининг дастлабки натижаларини шарҳлаб, матбуот вакилларига қуйидагиларни айтди: Овоз бериш натижалари Франция Коммунистик партияси ўз мавқеларини мустаҳкамлаётганлигини кўрсатади.

Кўп кантонларда, деб таъкидлади у, коммунистлар аввалгидан кўра кўпроқ овоз олдилар. Ана шу дастлабки якун Франция Коммунистик партияси монополиялар ҳокимиятига қарши чиқаётган асосий куч эканлигини тасдиқлайди,

Франция Коммунистик партияси таъсирининг кучайиб бораётганлиги, деди Жорж Марше, шуни исбот қиладики, Компартиянинг социализм сари йўл очиб берадиган илғор демократия программасини маъқуллаётган ва қўллаб-қувватлаётган меҳнаткашлар ҳамда демократлар сони ортиб бормоқда.

ФРАНЦИЯ ЕРНИНГ СУНЪИЙ ЙЎЛДОШИНИ УЧИРДИ

ПАРИЖ, 10 март. (ТАСС). Бугун «Гвиана космик маркази» дан (Франция Гвианаси) Франциянинг янги «Диаман-В» ракетаси учирилди. Бу ракета Франция билан Ғарбий Германия биргаликда тайёрлаган ернинг сунъий йўлдоши — «Диал»ни орбитага чиқариб қўйди.

ҚЎҒИРЧОҚ БОШЛИҚНИНГ ЭЪТИРОФИ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Жанубий Вьетнамдаги агрессия ҳали номаълум вақт мобайнида АҚШни аскар ва моддий маблағларидан кўплаб жудо қилади. Сайгондаги қўғирчоқ режим бошлиғи Тхиеу «Юнайтедстейс Ньюс энд Уорлд рипорт» журналининг мухбири билан қилган суҳбатида шу гапларни айтди.

Тхиеу урушни «вьетнамлаштириш» деб аталмиш сиёсатдан умид тутар экан, Вьетнамдан Америка қуролли кучлари тахминан қачон тамоман олиб чиқиб кетилишини айтишдан қатъиян бош тортди. Тхиеу суҳбат чоғида АҚШ Сайгонга «тегишли ёрдам» кўрсатишини талаб қилди. Бу ёрдам ҳатто ҳарбий можаро бартараф этилганида ҳам Жанубий Вьетнам қуролли кучларига таълим берилишини, Сайгон режимига қурол-аслаҳа етказиб берилиши ва унга моддий маблағ бериб турилишини кўзда тутади. Биз «тинчликни гарантияламоқ учун» катта қуролли куч сақламоғимиз лозим бўлади, деб таъкидлади Тхиеу. У катта армия тузиш ишида АҚШ ўз малайига ўз вақтида етарлича ёрдам кўрсатмади, деб нолиди.

Тхиеу американликлар Жанубий Вьетнамдан чиқиб кетганларидан сўнг Шарқи-Жанубий Осиёда катта-катта ҳарбий бўлинмалар қолдиришларини талаб қилди. Президент Никсоннинг ўрнида бўлсам, деди Тхиеу, Шимолий Вьетнамни яна бомбардимон қила бошлаш имкониятини назардан қочирмаган бўлардим.

Х. МАМАТҚУЛОВ фотоэтюди.

Баҳор келиб, боғлар қўйнини
Ясантирди келинчакка хос.
Кел, ҳидла, деб чорлайди мени
Боғда гуллар очилиб қийғос.

Оралайман шафтолизорни,
Ҳидлайман гул атрини тўйгунча.
Сулув гуллар, хазрингга борим,
Ром этасиз, қалбимни мунча!

ХАВФЛИ СИЁСАТ

Шу кунларда қатор капиталистик давлатларнинг парламент ва ҳукуматлари ўзларининг 1970—1971 молия йили учун бюджетларини қабул қилмоқдалар. Бунда диққатни ўзига тортаётган нарса ушбу бюджетлардаги маблағларнинг жуда кўп қисми ҳарбий харажатлар учун ажратилаётганлигидир. АҚШ, Япония, Ғарбий Германия, Англия ва Исроил давлатларининг бюджетлари бунга мисол бўла олади. Бу ўша мамлакатлар аҳолиси орасида қонуний ташвиш туғдирмоқда.

Маълумки, халқаро империализмнинг истеҳкоми ҳисобланган Америка Қўшма Штатлари бу борада «намуна» кўрсатмоқда. Ҳарбий саноат комплекси манфаатларини кўзлаб ички ва ташқи сиёсат юргизаётган АҚШ ҳукумати давлат бюджетидан жуда кўп маблағни армия учун ажратмоқда. «Оқ уй»нинг эркатойи ҳисобланган Пентагоннинг милитаристик иштаҳаси йилдан-йилга кучайиб бормоқда. Вашингтон 1970—1971 молия йилида ҳарбий ҳаражатлар учун 74 миллиард долларга яқин маблағ ажратди. АҚШ фақат 1961—1969 йилларнинг ўзида ҳарбий мақсадлар учун 470 миллиард доллар сарфлади. Бу маблағ 1945 йилгача бутун мамлакат тарихида қилинган ҳарбий ҳаражатлардан кўпдир. Бундан ташқари, давлат бюджетидан ракета системалари учун ҳам миллиардлаб доллар ажратиб берилмоқда. Масалан, яқинда сенатнинг қуролли кучлар бўйича комиссияси мажлисида сўзга чиққан АҚШ мудофаа министри М. Лэйрд «Сейфгард» ракета системасининг иккинчи навбатига 920 миллион доллар кераклигини айтди. Вьетнамда Америка ҳарбийлари олиб бораётган босқинчилик урушида кунига 70 миллион доллар сарфланаётганлиги ҳам маълум.

Буларнинг ҳаммаси Қўшма Штатлар аҳолисини ташвишлантирмоқда. Чунки ҳарбий монополиялар манфаатини кўзлаб Пентагон учун миллиард-миллиард доллар ажратилаётган бир пайтда, жуда кўп қабул қилинган ижтимоий программалар маблағ етишмаётганлигидан бажарилмай қолаётир. Мамлакатнинг ички проблемаларини ҳал қилишга ажратилаётган пул йилма-йил қисқариб бораётир. Бу молия йилида ҳам маориф, маданият, қишлоқ хўжалиги ва уй-жой қурилишига бўлган ҳаражатни анча қисқартиш кўзда тутилмоқда.

Милитаризмни Лондон ҳам ўз сиёсатига асос қилиб олишга интилаётир. Яқинда Англияда ҳукуматнинг «Оқ китоби» эълон қилинди. Бундан 1970 йилги ҳарбий ҳаражатлар учун ҳукумат 2 миллиард 280 миллион фунт стерлинг ажратганлиги маълум бўлди. Бу 1969 йилдагидан 14 миллион фунт стерлинг кўпдир. Бу йилги ҳарбий бюджет Англия тарихидаги энг катта бюджетдир. Бу етмаганидек, ҳукумат яна 100 миллион фунт стерлингни ҳарбийларнинг маошларини ошириш учун армияга ажратди.

Бонннинг бу йилги давлат бюджети билан танишиб чиққан ҳар бир киши ҳарбий мақсадлар учун ажратилган маблағ янада кўпайганлигини сезади. 1970 йилда бундесвер учун Рейн соҳилидагилар 20,3 миллиард марка ажратди. Бу, ўтган йилдагидан 7 процент кўпдир. Ғарбий Германия маъмурлари 1973 йилда бундесвер учун давлат бюджетидан 22,1 миллиард марка олиб боришга қарор қилдилар. Бу маблағ чегара қўшинларини мустаҳкамлаш, чет эл ҳарбий қўшинларини ушлаб туриш ва фавқулодда қонун доирасида ишлатилади. Маълумки, Гитлернинг реваншизм ва милитаризм сиёсати Германияни жаҳон урушига олиб келган ва бу қонли уруш оғир ҳалокат ҳамда тарихий шармандалик келтирган эди.

Япон милитаризми, унинг ўзгалар ерига кўз олайтириш сиёсати инсоният бошига жуда кўп кулфатларни келтирганлиги тарихдан маълум. Яқинда Япония министрлар кабинети мамлакатнинг шу йил биринчи апрелда бошланадиган 1970 молия йили давлат бюджетининг лойиҳасини эълон қилди. Бу лойиҳага кўра янги йилда ҳарбий ҳаражатлар 17,7 процент кўпаяди ва пул тарикасида 596,5 миллиард иенни ташкил қилади. Токионинг ҳарбий ҳаражатлари йил сайин ортиб бормоқда.

Ҳукуматнинг милитаристик сиёсати япон меҳнаткашларининг туб манфаатларига зид бўлиб тушмоқда. Меҳнаткашларнинг моддий аҳволи тобора оғирлашмоқда, нарх-наво тинмай кўтарилаётир. Масалан, 1970 йилнинг январида кенг истеъмол молларининг нарҳи 1969 йилдагига нисбатан 7,6 процент ошиқ бўлди. Озиқ-овқат маҳсулотларининг нарҳи ҳам анча қимматлашди.

Халқаро империализмнинг Яқин Шарқдаги агенти ҳисобланган қайсар Тель-Авив ҳам қуролли кучлар учун жуда кўп маблағ ажратмоқда. Яқинда Исроилнинг 1970—1971 молия йилидаги давлат бюджети лойиҳасининг авторлари қуролли кучлар учун 4 миллиард Исроил фунти ажратишни таклиф қилдилар. Бу, давлат бюджетининг 40 процентдан ошиқроқ қисмини ташкил қилади. Экономистларнинг ҳисобларига қараганда, Тель-Авив ҳарбий эҳтиёжлар учун кунига 3 миллион доллар сарф қилмоқда. Исроил молия министри Пинхас Сапирнинг тан олишича, 1969 йилда чет элдан қурол-яроғ ва бошқа ҳарбий анжомлар олиб келиш 1968 йилга нисбатан 13 марта кўпайди ва 400 миллион долларни ташкил қилди. Ҳозир Тель-Авивда янги ҳарбий заводлар қуриш планлаштирилмоқда. Исроилнинг милитаристик ички ва ташқи сиёсатини империалистик пойтахтлар, аввало Вашингтон қўллаб-қувватламоқда. Тель-Авивга Қўшма Штатлардан миллиард долларлаб пул, қурол-аслаҳалар оқиб келмоқда.

Империалистик пойтахтлар тинчлик ва халқаро хавфсизлик манфаатларига хилоф равишда иш тутмоқдалар. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатлар тинчлик, халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш ва ялпи қуролсизланиш учун кураш олиб бораётган бир пайтда империалистик давлатлар ўта қуролланиш ва бошқа ҳарбий мақсадлар учун миллиардлаб маблағ ажратишяпти.

Жаҳон прогрессив жамоатчилиги, шу жумладан, Совет Иттифоқи халқлари империалистик пойтахтларнинг милитаристик сиёсатига чек қўйилишини қатъийлик билан талаб қилиб, тинчлик ҳамда халқаро ҳамкорлик учун курашмоқдалар.

Т. СОЛИЕВ,
«Совет Ўзбекистони» халқаро шарҳловчиси.

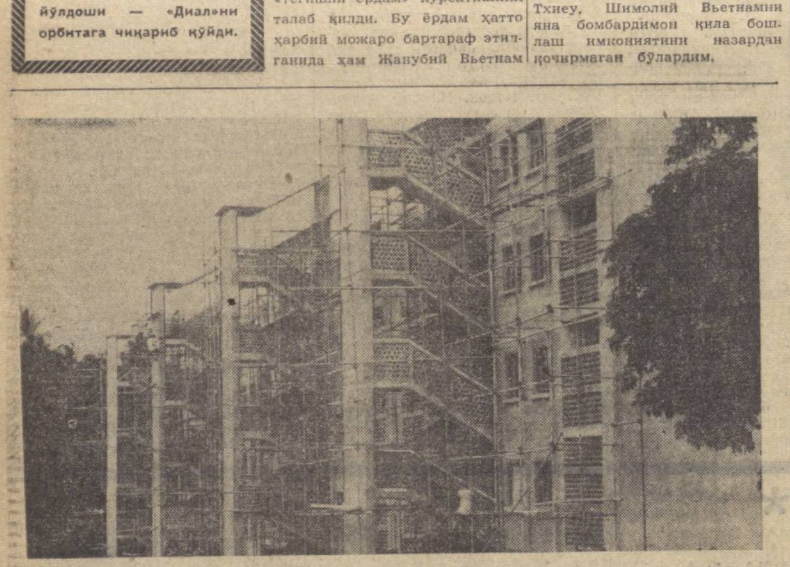

Занжибар — Шарқий Африка соҳилидаги орол бўлиб, Танзания Бирлашган Республикаси составига киради. Орол аҳолиси мустақилликка эришган кундан буён ўтган олти йил давомида катта ютуқларни қўлга киритди. Ерлар деҳқонларга бўлиб берилди, текин медицина хизмати ва умумий таълим амалга оширилмоқда. Хусусий корхоналар миллийлаштирилди. Суратда: Занжибар шаҳри районларидан бирида уй-жой бинолари қурилиши.

ТАСС фотохроникаси.

ИҒВОГАРЛИК БАРБОД ҚИЛИНДИ

АММОН. (ТАСС). Аммон радиосининг Иордания ҳарбий қўмондонлиги вакили баёнотига асосланиб хабар қилишича, Исроил патрули Иордания—Исроил ўқ отишни тўхтатиш чизиғидан ўтиб, Ақабадан шимолда Иордания территориясига бостириб киришга уринди. Олдинги постларнинг ўтига дуч келган исроилликлар чекинишга мажбур бўлганлар. Отишма натижасида Исроилнинг бир солдати ўлдирилган. Иордания томонидан талафот йўқ.

КИПРДАГИ ВОҚЕАЛАРГА ДОИР

НИКОЗИЯ. Кипр президенти Архиепископ Макариосга суиқасд қилинди. Президент тушган вертолёт Архиепископ резиденцияси яқинида осмонга кўтарилган пайтда номаълум террорчи автоматдан вертолётга қараб ўт очди. Президент зарарланмади.

* * *

Президент Макариос 9 мартда Кипр радиоси ва телевидениеси орқали нутқ сўзлади. У Кипр халқига қарата сўзлаган нутқида бундай деди: «Мен йигирма йил мобайнида Кипрнинг бахтли келажаги учун курашиб келдим ва ҳатто мени ўлдирмоқчи бўлиб таҳдид қилганларида ҳам ўз курашимни давом эттиравераман. Ҳамдардлиги ва қўллаб-қувватлаганлиги учун Кипр халқига ташаккур изҳор қиламан, аммо оммавий намойишлар ўтказмангиз, деб огоҳлантираман. Бундай намойишлар можароларга олиб келиши ва вазиятни кескинлаштириши мумкин».

Ҳукуматнинг ахборот бўлими хабар беради: Кеча парламентнинг шошилинч мажлиси ўтказилди. Бу мажлисда депутатлар ва министрлар «президентга қилинган суиқасдни миллатга қарши хоинларча қилинган хуруж» деб якдиллик билан кескин суратда қораладилар. (ТАСС).

ФУТБОЛ ЯНГИЛИКЛАРИ

● РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО. Ўйиннинг 83-минутида Пеле киритган тўп Бразилия терма командасининг ғалабасини таъминлади. Аргентинанинг терма командаси билан бўлган бу учрашув 2:1 ҳисоби билан тугади. Бу учрашувни жаҳондаги энг катта стадион— 100 минг киши сиғадиган «Маракана» стадионидаги томошабинлар кузатиб турдилар.

Илгариги иккита тўп ўйиннинг биринчи ярмида бразилиялик Жаирзиньо билан аргентиналик Бриндизи томонидан киритилган эди.

● ЛИМА. Перунинг терма командаси 1970 йилги жаҳон чемпионатининг мезбонлари — Мексика футболчилари билан ўртоқлик учрашувида ғолиб чиқди. Бу учрашувда якка-ягона киритилган тўп ўйиннинг иккинчи ярмида (13-минутда) перулик ҳужумчи Леон томонидан тепилган эди. (ТАСС).

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

6.15 — Тонгги концерт. 8.25 — Композитор Ғ. Тошматов ва О. Қосимов асарлари. 9.30 — В. Князев. Вальс-поэма. 10.10 — Совет композиторларининг эстрада куйлари. 10.30 — Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги ансамбли ўзбек группа қатнашчиларининг концерти. 11.15 — Улуғ ғалабанинг 25 йиллиги олдидан. 11.30 — Куйлардан-куйларга. 12.15 — «Олмалиқ руҳ заводи қурилишида» (русча). 12.25 — Олмалиқ руҳ заводи қурувчилари учун концерт. 13.30 — Фортепьяно куйлари. 15.15 — «Саломатлик — туман бойлик». 15.20 — Маданият радиоуниверситети. 16.10 — Украина композиторларининг синфоник куйлари. 17.00 — «Ленин ҳамиша барҳаёт» деган концерт. 18.00 — «Ленинча вахтада» деган эшиттириш. 18.10 — Р. Вильданов. Фортепьяно ва оркестр учун концерт. 19.20 — Татаристон композиторларининг асарлари. 20.00 — «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт. 22.20 — Қувноқ қўшиқлар. 22.40 — В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар. 23.15 — Мақом кечаси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Тошкент кўрсатади.

Рус тилида: 18.00 — Телеянгиликлар. 18.15 — «ЛЕНИННОМА». 18.50 — «Мехикодаги оғир стартлар» (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.05 — Телеянгиликлар. 20.20 — «КИНОЛЕНИННОМА». 20.45 — Ленинизм давримиз байроғи. 21.00 — Ёш талантлар концерти. 21.40 — «ҚАСОС» (бадиий фильмнинг 2 серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

11.30 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 13.00 — Москва кўрсатади.

18.00 — Фрунзе кўрсатувлари. 20.00 — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Тошкент кўрсатувлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 12/III да Марварид изловчилар, 13/III да Шоир қалби, 15/III да Этик кийган мушук.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/III да Мария Стюарт, 13/III да Олтин девор, 14/III да Шоҳ Эдип, 15/III да Олтинчи июль (кундузи). Олтин девор (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 12/III да Нурхон, 13/III да Қайнона 14/III да Навоий Астрободда, 15/III да Фарғона тонг отгунча.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Сувдаги жозибалар» янги аттракциони.

КИНО

Гапиравеpишсин — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

«Мерседес» муаммоси —«ЧАЙКА», «СПУТНИК», «МОСКВА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Учовлон (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да), Қирқ биринчи йил олмалари (кундуз соат 5 да), Раққоса (кеч соат 7 ва 8.30 да) — САНЪАТ САРОЙИ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МИНИСТРЛИГИ
МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ЎРТА ОСИЁ МЕХАНИЗАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ЭЛЕКТРЛАШ ИЛМИЙ-ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИ

1970 йилда қуйидаги ихтисослар бўйича кундузги ва сиртқи

АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришни механизациялаш, қишлоқ хўжалик машина ва ускуналарини эксплуатация қилиш;

Кундузги (ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда) аспирантурага ёши 35 дан катта бўлмаган, сиртқи (ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда) аспирантурага 45 ёшгача бўлган олий маълумотли ва танлаган ихтисоси бўйича камида 2 йил ишлаган шахслар қабул қилинади.

Аспирантурага қабул қилиш тўғрисидаги директор номига ёзилган аризага қуйидагилар бирга қўшиб топширилади:

Олий ўқув юртини тамомлаганлиги ҳақидаги дипломнинг нотариус тасдиқлаган нусхаси, зачёт ведомостидан кўчирма, таржимаи ҳоли, фотосурат билан кадрларни ҳисобга олиш шахсий варақаси, сўнгги иш жойидан характеристика, меҳнат дафтарчасидан кўчирма ва эълон қилинган илмий ишлари, танлаган мутахассислиги бўйича илмий доклад (референт), соғлиғи тўғрисида 286 формадаги справка, маоши ҳақида ва турар жойидан справка, 3 та фотосурат (3х4 см).

Аризалар — 15 мартгача қабул қилинади.

Аспирантурага кирувчилар ихтисоси бўйича, КПСС тарихи ва чет тилларининг биридан (миллий гражданлар рус тилидан) имтиҳон топширадилар.

Кириш имтиҳонларига қўйилган кишиларга иш жойидан маошлари сақланиб қолган ҳолда 30 календарь кунига отпуска берилади.

Аспирант ҳисобланган шахсларга 100 сўм стипендия тўланади.

Ариза ва ҳужжатлар Тошкент области, Янгийўл район, аспирантлар бўлимига юборилсин. Телефон: Янгийўл 500, 300 ва 372.

САНЪАТ САРОЙИДА
16 МАРТДАН БОШЛАБ
ЯНГИ, КЕНГ ФОРМАТЛИ

«БРИТАНКА ҲАҚИДА ЎЙЛАР»

БАДИИЙ ФИЛЬМИ
НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ

А. Довженко номли киностудия маҳсулоти.
Сценарий автори — Юрий ПАРХОМЕНКО.
Постановкачи-оператор — Владимир ДАВИДОВ.
Постановкачи-рассом — Анатолий ДОБРОЛЕЖ.
Композитор — П. МАЙБОРОДА.
Овоз оператори — Г. ПАРАХНИКОВ.
Ролларни ижро этадилар:
Мамай — Виктор МИРОШНИЧЕНКО.
Середенко — Николай ОЛЯЛИН.
Варька — Наталья ПОЛИШУК.
Комиссар — Константин СТЕПАНОВ.
Несвятипаска — Николай ВИНГРАНОВСКИЙ.
Ромашка — Константин ЕРШОВ.
Гриша — В. ФУШИЧ.
Романовский — В. ЯНИПАВЛИС.
Номаълум киши — В. ИЛЬЯШЕНКО.
Кекса Середенко — В. ПОЛИШУК.

ФИЛЬМ ҲАҚИҚАТАН БЎЛИБ ЎТГАН ВОҚЕАЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯ ҚИЛАДИ.

УКРАИНАДА, ДЕНИКИНЧИЛАР ОРҚАСИДА ДЕҲҚОНЛАР СОВЕТИ РЕСПУБЛИКАЛАРИ ТАШКИЛ ҚИЛИНГАН ЭДИ. ФИЛЬМ ШУНДАЙ РЕСПУБЛИКАЛАРНИНГ БИРИГА БАҒИШЛАНАДИ.

Сеанслар: кундуз соат 5, кеч 7 ва 8 яримда бошланади.
Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

Олдиндан билет сотиш кассаси эрталаб соат 10 дан кеч 9 гача очиқ.

Справка учун телефонлар: 442174 (автоответчик), 391352.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

14 март кундуз соат 5 да,
15 март кундуз соат 3 да
СССР биринчилиги учун
«ЧЕРНОМОРЕЦ» (Одесса)—
«ПАХТАКОР» (Тошкент)
«А» класс командалари ўртасида

ФУТБОЛ

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ ГЕОГРАФИЯ ФАКУЛЬТЕТИНИ ТАМОМЛАБ КЕТГАНЛАРНИ ШУ ЙИЛ 28 МАРТ КУНДУЗ СОАТ 16 ДА

ТАНТАНАЛИ УЧРАШУВ КЕЧАСИГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Адрес: Студентлар шаҳарчаси. ТошДУ, асосий бино, география факультети, 312-аудитория.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 331216. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85, Бухоро 3—31—42, Қарши —38—42, Нукус —42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Урганч 34—55, Гулистон —22—09.

№ Г. — 59. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг бос маҳонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Р. 01311.